

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

5 päivänä syyskuuta 2014*

Kilpailu — Yrityskeskittymät — Kirjankustannusalan markkinat — Päätös, jolla yrityskeskittymä todetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi sillä edellytyksellä, että tietyt omaisuuserät luovutetaan edelleen — Luovutettavien omaisuuserien ostajan hyväksymistä koskeva päätös — Päätös, joka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen kumottua samaa menettelyä koskevan alkuperäisen päätöksen — Oikeussuojan tarve — SEUT 266 artiklan rikkominen — Ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä asetettujen sitoumusten noudattamatta jättäminen — Ehtojen erottaminen velvoitteista — Taannehtivuuskiellon periaate — Ostajaehdokasta koskeva arviointi — Ostajan riippumattomuus suhteessa myyjään Harkintavallan väärinkäyttö — Perusteluvollisuus

Asiassa T-471/11,

Éditions Odile Jacob SAS, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan aluksi asianajajat O. Fréget, M. Struys ja L. Eskenazi, sittemmin asianajajat O. Fréget, L. Eskenazi ja D. Béranger ja lopuksi asianajajat O. Fréget ja L. Eskenazi,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinaan C. Giolito, O. Beynet ja S. Noë,

vastaajana,

jota tukevat

Lagardère SCA, kotipaikka Pariisi, edustajinaan asianajajat A. Winckler, F. de Bure, J.-B. Pinçon ja L. Bary,

ja

Wendel, kotipaikka Pariisi, edustajinaan asianajajat M. Trabucchi, F. Gordon ja A. Gosset-Grainville,

väliintulijoina,

jossa vaaditaan kumottavaksi 13.9.2010 annetun tuomion *Éditions Odile Jacob v. komissio* (T-452/04, Kok., EU:T:2010:385) seurauksena asiassa COMP/M.2978 – *Lagardère/Natexis/VUP* 13.5.2011 tehty komission päätös K(2011) 3503, jossa komissio hyväksyi *Wendel Investissementin* uudelleen yrityskeskittymän *Lagardère/Natexis/VUP* hyväksymisestä 7.1.2004 tehtyyn komission päätökseen liitettyjen sitoumusten nojalla luovutettavien omaisuuserien ostajaksi,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M.E. Martins Ribeiro sekä tuomarit S. Gervasoni (esittelevä tuomari) ja L. Madise,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Kristensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.5.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

- 1 Keskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 7.1.2004 tehdyllä komission päätöksellä 2004/422/EY (asia COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP) (lyhennelmä EUVL L 125, s. 54, jäljempänä '7.1.2004 tehty keskittymän ehdollista hyväksymistä koskeva päätös') Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyi suunnitelman, jonka mukaan ensimmäinen väliintulija Lagardère SCA hankkii omistukseensa Vivendi Universal SA:n Euroopassa olevan kustannustoiminta-alan Vivendi Universal Publishing SA:n (jäljempänä 'VUP').
- 2 Tähän lupaan oli liitetty ehtoja, joilla pyrittiin varmistamaan, että Lagardère noudatti kyseisessä päätöksessä määritellyjä sitoumuksia, jotka se oli antanut komissiolle saattaakseen yrityskeskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi. Näihin sitoumuksiin kuului se, että merkittävä osa VUP:n omaisuuseristä (josta oli tullut Editis) luovutettaisiin yhdelle tai useammalle Lagardèresta riippumattomalle ostajalle.
- 3 Lagardèren oli muun muassa nimitettävä itsestään ja Editisistä riippumaton toimitsijamies, jolle piti makaa korvausta tavalla, joka ei haitannut toimitsijamiehen velvollisuuksien asianmukaista hoitoa eikä riippumattomuutta, varmistaakseen sitoumustensa toteuttamisen.
- 4 Komissio hyväksyi 5.2.2004 toimitsijamieheksi toimisto S:n, jota edusti sen johtaja B, ja 30.1.2004 se hyväksyi tehdyn esityksen tämän tehtävänkuvasta.
- 5 Lagardère nimitti 9.2.2004 toimisto S:n toimitsijamieheksi.
- 6 Lagardère lähestyi useita yrityksiä, Éditions Odile Jacob SAS mukaan luettuna, jotka saattoivat ostaa edelleen luovutettavia omaisuuseriä. Kantaja ilmaisi kiinnostuksensa tähän liiketoimeen. Se ilmoitti ostotarjouksensa Lagardèrelle 28.4.2004 päivätyllä faksilla.
- 7 Ilmoitettuaan saaneensa ostotarjouksen viideltä potentiaaliselta ostajalta, joihin kantaja kuului, mutta antavansa yksinoikeuden niistä yhdelle eli toiselle väliintulijalle Wendel Investissement SA:lle (josta oli tullut Wendel) Lagardère ja Wendel hyväksyivät 28.5.2004 sopimusluonnoksen Editisin omaisuuserien ostamisesta.
- 8 Lagardère pyysi 4.6.2004 päivätyllä kirjeellä komissiota hyväksymään Wendelin näiden omaisuuserien ostajaksi.

- 9 Toimisto S esitti 5.7.2004 komissiolle yhteenvetonsa, jonka mukaan Wendelin ostajaehdokkuus oli Lagardèren sitoumuksissa, sellaisina kuin ne oli määritelty 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä, määriteltyjen omaisuuserien ostajaa koskevien hyväksymiskriteerien mukainen.
- 10 Kantaja nosti 8.7.2004 unionin yleisessä tuomioistuimessa kumoamiskanteen 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevasta päätöksestä (asia T-279/04).
- 11 Komissio hyväksyi 30.7.2004 tekemällään päätöksellä (2004) D/203365 (jäljempänä ensimmäinen hyväksymispäätös), joka annettiin kantajalle tiedoksi 27.8.2004, Wendelin Editisin luovutettavien omaisuuserien ostajaksi todettuaan erityisesti toimisto S:n kertomukseen tukeutuen, että Wendel täytti Lagardèren sitoumuksissa vahvistetut hyväksymiskriteerit.
- 12 Lagardère luovutti Wendelille 30.9.2004 Editisin luovutettavat omaisuuserät.
- 13 Kantaja nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa 8.11.2004 kumoamiskanteen ensimmäisestä hyväksymispäätöksestä (asia T-452/04).
- 14 Wendel myi 30.5.2008 Lagardèren sille luovuttamat Editisin omaisuuserät espanjalaiselle Planeta-konsernille.
- 15 Unionin yleinen tuomioistuin (kuudes jaosto) hylkäsi 13.9.2010 antamallaan tuomiolla *Éditions Odile Jacob v. komissio* (T-279/04, EU:T:2010:384, jäljempänä 'tuomio T-279/04') kantajan 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevasta päätöksestä nostaman kumoamiskanteen ja kumosi samana päivänä antamallaan tuomiolla *Éditions Odile Jacob v. komissio* (T-452/04, Kok., EU:T:2010:385, jäljempänä 'tuomio T-452/04') ensimmäisen hyväksymispäätöksen. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että kyseinen hyväksymispäätös oli tehty sellaisen toimitsijamiehen laatiman kertomuksen perusteella, joka ei vastannut Lagardèren sitoumuksissa asetettua riippumattomuutta koskevaa ehtoa.
- 16 Tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) julistamisen jälkeen Lagardère esitti komissiolle 22.11.2010 uuden pyynnön siitä, että Wendel hyväksyttäisiin Editisin luovutettavien omaisuuserien ostajaksi, ja esitti sille 20.12.2010 tässä tarkoituksessa ehdokkaan uudeksi toimitsijamieheksi. Komissio hyväksyi uuden toimitsijamiehen 11.1.2011.
- 17 Kantaja valitti 24.11.2010 unionin tuomioistuimeen tuomiosta T-279/04 (asia C-551/10 P). Samana päivänä komissio ja Lagardère valittivat tuomiosta T-452/04 (asiat C-553/10 P ja C-554/10 P).
- 18 Kantaja lähetti 17.12.2010 ja 11.3.2011 komissiolle kirjeitä, jotka koskivat tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) jatkotoimenpiteitä ja joihin komissio vastasi 24.2.2011 ja 18.4.2011 päivätyillä kirjeillä.
- 19 Kantajan ja komission väliset kokoukset pidettiin 14.2.2011 ja 16.3.2011.
- 20 Vastauksena kantajan 25.3.2011 päivätyyn kirjeeseen komissio kehotti kantajaa 6.4.2011 esittämään näkemyksensä uudesta toimitsijamiehestä kahden viikon määräajassa ja toimittamaan komissiolle mahdolliset lisähuomautuksensa kolmen viikon määräajassa. Kantaja esitti huomautuksensa uudesta hyväksymistä koskevasta menettelystä uudelle toimitsijamiehelle 20.4.2011 päivätyssä kirjeessään ja komissiolle 27.4.2011 päivätyssä kirjeessään.
- 21 Uusi toimitsijamies katsoi kertomuksessaan, että Wendel oli ollut asianmukainen ostaja, kun liiketoimi vuonna 2004 tehtiin.

- 22 Komissio teki 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen nojalla 13.5.2011 uuden päätöksen K(2011) 3503 (jäljempänä riidanalainen päätös), joka annettiin tiedoksi kantajalle 27.6.2011 ja jolla Wendel hyväksyttiin taannehtivasti 30.7.2004 lukien luovutettavien Editisin omaisuuserien ostajaksi.
- 23 Unionin tuomioistuimien hylkäsi 6.11.2012 antamallaan tuomiolla komissio ja Lagardère v. Éditions Odile Jacob (C-553/10 P ja C-554/10 P, Kok., EU:C:2012:682, jäljempänä 'tuomio C-553/10 P ja C-554/10 P') komission ja Lagardèren valitukset tuomiosta T-452/04 (EU:T:2010:385). Se hylkäisi samana päivänä antamallaan tuomiolla Éditions Odile Jacob v. komissio (C-551/10 P, Kok., EU:C:2012:681, jäljempänä 'tuomio C-551/10 P') kantajan valituksen tuomiosta T-279/04 (EU:T:2010:384).

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

- 24 Kantaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 5.9.2011 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävän kanteen.
- 25 Kantaja esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla välitoimihakemuksen. Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hylkäsi 24.11.2011 antamallaan määräyksellä Éditions Odile Jacob v. komissio, (T-471/11 R, EU:T:2011:695) tämän välitoimihakemuksen, koska asia ei ollut kiireellinen, ja päätti, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.
- 26 Kantaja esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 a artiklan mukaista nopeutettua menettelyä koskevan hakemuksen. Unionin yleinen tuomioistuin (kahdeksas jaosto) hylkäsi tämän pyynnön 14.10.2011 tekemällään päätöksellä.
- 27 Wendel ja Lagardère pyysivät 17. ja 24.11.2011 toimittamallaan asiakirjoilla saada osallistua asian käsittelyyn väliintulijoina komission vaatimusten tukemiseksi unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan mukaisesti. Wendel ja Lagardère hyväksyttiin unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtajan 3.12.2012 antamalla määräyksellä väliintulijoiksi asiassa tukemaan komission vaatimuksia.
- 28 Käsiteltävänä olevan kanteen käsittely keskeytettiin unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtajan 22.12.2011 antamalla määräyksellä siihen saakka, kunnes asioissa C-551/10 P, C-553/10 P ja C-554/10 P oli annettu lopulliset tuomiot. Käsittelyä jatkettiin 6.11.2012.
- 29 Koska osa unionin yleisen tuomioistuimen jäsenistä vaihtui, nyt käsiteltävänä olevaan asiaan määrättiin toisesta jaostosta uusi esittelevä tuomari.
- 30 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella unionin yleinen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ja kehotti työjärjestyksensä 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimenpiteenä komissiota vastaamaan tiettyihin kysymyksiin. Komissio noudatti tätä kehotusta asetetussa määräajassa.
- 31 Asianosaisten suulliset lausumat ja niiden unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamat vastaukset kuultiin 6.5.2014 pidetyssä istunnossa.
- 32 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen ja
  - velvoittaa komission ja väliintulijat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 33 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen ja
  - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut välitoimimenettelystä aiheutuneet kulut mukaan lukien.
- 34 Lagardère ja Wendel vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen ja
  - velvoittaa kantajan korvaamaan kaikki heidän väliintulostaan aiheutuneet kulut.

Oikeudellinen arviointi

Tutkittavaksi ottaminen

- 35 Lagardère ja Wendel katsovat, että kanne on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että kantajalla ei ole oikeussuojan tarvetta. Kantajalla ei näet ole mitään keinoa hankkia itselleen Editisin hallussa olleita omaisuuseriä, vaikka riidanalainen päätös kumottaisiin, eikä kantaja voi vaatia korvausta ensimmäisen hyväksymispäätöksen lainvastaisuudesta aiheutunutta vahinkoa suuremmasta vahingosta, vaikka kantaja päättäisi nostaa vahingonkorvauskanteen.
- 36 Aivan aluksi on todettava, että vaikka komissio on esittänyt istunnossa epäilyjä kantajan oikeussuojan tarpeesta, komissio ei ole esittämässään asiakirjoissa tai istunnossa vaatinut kanteen tutkimatta jättämistä vaan ainoastaan kanteen hylkäämistä aineellisesti. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännen kohdan mukaan, jota perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla sovelletaan unionin yleisessä tuomioistuimessa, väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkin asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia. Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan väliintulijan on lisäksi hyväksyttävä asia sellaisena, kuin se on väliintulohetkellä.
- 37 Näin ollen Lagardèrella ja Wendelillä ei tämän asian väliintulijoina ole oikeutta esittää kanteen tutkimatta jättämistä koskevaa oikeudenkäyntiväitettä, eikä unionin yleinen tuomioistuin näin ollen ole velvollinen tutkimaan niiden kyseisen väitteensä tueksi esittämiä perusteita (tuomio 24.3.1993, CIRFS ym. v. komissio, C-313/90, Kok., EU:C:1993:111, 20–22 kohta; tuomio 27.11.1997, Kaysersberg v. komissio, T-290/94, Kok., EU:T:1997:186, 76 kohta ja tuomio 13.4.2011, Saksa v. komissio, T-576/08, Kok., EU:T:2011:166, 38 ja 39 kohta). Lagardèren ja Wendelin esittämät kanteen tutkimatta jättämistä koskevat oikeudenkäyntiväitteet on siten hylättävä.
- 38 Koska oikeussuojan tarpeen puuttuminen on kuitenkin ehdoton prosessinedellytys, jonka tuomioistuimen on tutkittava omasta aloitteestaan (määräys 7.10.1987, d. M. v neuvosto ja CES, 108/86, Kok., EU:C:1987:426, 10 kohta ja tuomio 14.4.2005, Sniace v. komissio, T-141/03, Kok., EU:T:2005:129, 22 kohta), unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava omasta aloitteestaan väliintulijoiden esittämä oikeudenkäyntiväite (edellä 37 kohdassa mainittu tuomio CIRFS ym. v. komissio, EU:C:1993:111, 23 kohta ja tuomio 11.7.1990, Neotype Techmaslexport v. komissio ja neuvosto, C-305/86 ja C-160/87, Kok., EU:C:1990:295, 23 kohta).
- 39 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeussuojan tarve on olennainen ja ensimmäinen edellytys kaikille kanteille. Kantajan oikeussuojan tarve edellyttää sitä, että riidanalaisen toimen kumoamisella saattaa sinällään olla oikeudellisia seurauksia ja että kanteen lopputuloksesta voisi näin olla hyötyä sen nostajalle nostaneelle asianosaiselle ja että kantajalla on jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva intressi

saada kyseinen toimi kumotuksi (ks. tuomio 19.6.2009, *Socratec v. komissio*, T-269/03, EU:T:2009:211, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Silloin kun on esitetty epäilyjä tai vastalauseita, kantajan on itse näytettävä toteen se, että sillä on oikeussuojan tarve (määräys 31.7.1989, *S. v. komissio*, 206/89 R, Kok., EU:C:1989:333, 8 kohta ja edellä 38 kohdassa mainittu tuomio *Sniace v. komissio*, EU:T:2005:129, 31 kohta). Kantajan on erityisesti näytettävä toteen, että sillä on henkilökohtainen intressi saada riidanalainen toimi kumotuksi. Tämän intressin on oltava jo syntynyt ja edelleen olemassa, ja sitä on arvioitava sillä hetkellä, kun kanne on nostettu (ks. määräys 29.4.1999, *Unione provinciale degli agricoltori di Firenze ym. v. komissio*, T-78/98, Kok., EU:T:1999:87, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 20.9.2007, *Salvat père & fils ym. v. komissio*, T-136/05, Kok., EU:T:2007:295, 34 kohta). Jos oikeussuojan tarve, johon kantaja vetoaa, liittyy tulevaan oikeudelliseen tilanteeseen, kantajan on näytettävä toteen, että vaikutus tähän tilanteeseen on jo nyt varma. Sen vuoksi kantaja ei voi vedota tuleviin ja epävarmoihin tilanteisiin perustellakseen tarvettaan saada kumottua riidanalainen toimi (tuomio 17.9.1992, *NBV ja NVB v. komissio*, T-138/89, Kok., EU:T:1992:95, 33 kohta ja edellä 38 kohdassa mainittu tuomio *Sniace v. komissio*, EU:T:2005:129, 26 kohta).

- 40 Oikeuskäytännön mukaan ei voida kiistää, että Euroopan unionin tuomioistuinten tuomio, jolla toimielimen toteuttama toimi kumotaan, koskee sen adressaatteja suoraan siltä osin, kuin kyse on tavasta, jolla toimielin panee täytäntöön kyseisen tuomion täytäntöön, ja että adressaateilla on siten oikeus vaatia unionin tuomioistuimia toteamaan, että toimielin on mahdollisesti jättänyt noudattamatta sille sovellettavien säännösten nojalla kuuluvia velvoitteita (ks. vastaavasti tuomio 25.11.1976, *Küster v. parlamentti*, 30/76, Kok., EU:C:1976:165, 8 ja 9 kohta ja tuomio 14.2.1990, *Hochbaum v. komissio*, T-38/89, EU:T:1990:14, 9 kohta). Näin ollen sen unionin tuomioistuimen tuomion, jolla toimielimen toteuttama toimi on kumottu, adressaateilla on oikeussuojan tarve asiassa, jossa on kyse siitä, miten kyseinen toimielin on pannut täytäntöön tämän tuomion, ja asia on näin myös silloin, kun riidanalaisen toimen vaikutukset ovat lakanneet (tuomio 28.2.1989, *van der Stijl ja Cullington v. komissio*, 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86, 266/86, 222/87 ja 232/87, Kok., EU:C:1989:93, 15–18 kohta). Ainoastaan sillä seikalla – johon väliintulijat ovat vedonneet – että kantajalla ei ole mitään keinoa hankkia itselleen Editisin hallussa olleita omaisuuseriä, vaikka riidanalainen päätös kumottaisiin, ei käsiteltävänä olevassa asiassa voida kyseenalaistaa tätä periaatetta. Lisäksi on muistutettava, että vaikka oikeus ehdottaa komissiolle kyseisten omaisuuserien ostajaa kuuluu yksinomaan Lagardèrelle, Lagardère voisi lähtökohtaisesti ehdottaa ja komissio hyväksyä ostajaksi kantajan, joka vuonna 2004 oli sitoumuksissa määritellyt valintakriteerit täyttävien viiden potentiaalisen ostajan luettelossa, siinä tapauksessa, että riidanalainen päätös kumottaisiin syystä, joka tekisi tarpeelliseksi valita toisen ostajan Wendelin sijasta.
- 41 Koska riidanalaisen päätöksen tekeminen on tapa, jolla komissio on pyrkinyt panemaan täytäntöön tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385), kantajalla on oikeussuojan tarve riidanalaisen päätöksen osalta yksinomaan sen vuoksi, että kantaja oli asianosaisena kyseiseen tuomioon johtaneessa asiassa.
- 42 Lisäksi riidanalaisen päätöksen ja ensimmäisen hyväksymispäätöksen kohde on sama, ja unionin yleinen tuomioistuin kumosi tuomiolla T-452/04 (EU:T:2010:385) ensimmäisen hyväksymispäätöksen, joka korvataan riidanalaisella päätöksellä. Riidanalainen päätös vaikuttaa siten kantajaan samalla tavalla kuin ensimmäinen hyväksymispäätös. Unionin yleinen tuomioistuin ei katsonut tässä asiassa eikä unionin tuomioistuin unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta tehdystä valituksesta lausussaan, ettei kantajalla olisi ollut oikeussuojan tarvetta unionin yleisen tuomioistuimen kumoaman ensimmäisen hyväksymispäätöksen osalta.
- 43 Toissijaisesti on muistutettava, että yrityksellä on intressi sellaisen riidanalaisen päätöksen kumoamiseen, jossa annetaan ehdollisesti lupa yrityskeskittymään, jonka kaksi sen kilpailijaa toteutti ja joka saattoi vaikuttaa sen kaupalliseen tilanteeseen (tuomio 4.7.2006, *easyJet v. komissio*, T-177/04, Kok., EU:T:2006:187, 41 kohta). Yrityksellä, joka oli yrityskeskittymän yhteydessä luovutettavien omaisuuserien viiden potentiaalisen ostajan rajoitetussa luettelossa, on analogisesti intressi sellaisen

komission päätöksen kumoamiseen, jolla jokin muu näistä viidestä yrityksestä hyväksytään, sillä tämä päätös voi väistämättä vaikuttaa sen kaupalliseen tilanteeseen siitä riippumatta, voitaisiinko se hyväksyä kyseessä olevien omaisuuserien ostajaksi siinä tapauksessa, että riidanalainen päätös kumottaisiin.

- 44 Lisäksi kantajalla on intressi vaatia sitä suoraan koskevan toimen kumoamista saadakseen yhteisöjen tuomioistuimet toteamaan, että sitä kohtaan on menetelty lainvastaisesti, koska tällainen toteamus voisi toimia mahdollisen vahingonkorvauskanteen, jolla pyrittäisiin korjaamaan riittävällä tavalla riidanalaisella toimella aiheutettu vahinko, perustana (tuomio 31.3.1998, Ranska ym. v. komissio, C-68/94 ja C-30/95, Kok., EU:C:1998:148, 74 kohta ja tuomio 18.3.2009, Shanghai Excell M&E Enterprise ja Shanghai Adeptech Precision v. neuvosto, T-299/05, Kok., EU:T:2009:72, 53–55 kohta).
- 45 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että kantajalla on oikeussuojan tarve riidanalaisen päätöksen osalta.

Asiakysymys

- 46 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi kuuteen kanneperusteeseen. Se väittää ensinnäkin, että komissio on rikkonut SEUT 266 artiklaa ja loukannut taannehtivuuskiellon periaatetta. Se katsoo toiseksi, että riidanalaisella päätöksellä ei ole oikeudellista perustaa. Kolmanneksi se arvostelee komissiota siitä, että komissio on tehnyt oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä, kun se otti huomioon 30.7.2004 jälkeisiä tietoja ja käytti niitä valikoivasti. Se katsoo neljänneksi, että komissio on tehnyt oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä arvioidessaan Wendelin ostajaehdokkuutta. Kantaja vetoaa viidenneksi kanneperusteeseen, joka perustuu harkintavallan väärinkäyttöön. Kantaja väittää lopulta kuudenneksi, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee sitä, että SEUT 266 artiklaa on rikottu ja taannehtivuuskiellon periaatetta loukattu

- 47 Kantaja väittää ensinnäkin, ettei komissio ole noudattanut SEUT 266 artiklan määräyksiä sen vuoksi, että komissio teki riidanalaisen päätöksen kumoamatta kaikkia ensimmäisen hyväksymispäätöksen lainvastaisuudesta aiheutuneita vaikutuksia, vaikka unionin yleinen tuomioistuin kumosi kyseisen päätöksen sisäisen aineellisen virheen eikä menettelyvirheen vuoksi. Se katsoo toiseksi, että komissio on riidanalaisen päätöksen tehdessään loukannut taannehtivuuskiellon periaatetta.
- 48 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana kantajan väitteet. Lisäksi Lagardère katsoo, että ensimmäinen kanneperuste olisi jätettävä tutkimatta, koska siinä ei noudateta non concedit venire contra factum proprium -periaatetta.

– Ensimmäisen kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen

- 49 Lagardère katsoo, että ensimmäinen kanneperuste on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että kantaja väitti tuomioon C-553/10 P ja C-554/10 P (EU:C:2012:682) johtaneessa asiassa, että se, että ensimmäinen toimitsijamies ei ollut riippumaton, oli aineellinen eikä menettelyllinen virhe, eli toisin kuin kantaja väitti tämän jälkeen unionin yleisessä tuomioistuimessa.
- 50 Aivan aluksi on muistutettava, ettei unionin tuomioistuimen perussäännön tai työjärjestyksen missään määräyksessä kielletä asianosaista luokittelemasta perustetta oikeudellisesti eri tavalla, kuin asianosainen on sen toisen oikeudenkäynnin yhteydessä luokitellut. Oikeuskäytännön mukaan oikeutta nostaa kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa, joka luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on SEUT 263 artiklan neljännen kohdan nojalla, ei voida rajoittaa tätä varten nimenomaisesti säädetyn oikeudellisen perustan puuttuessa, sillä tällainen rajoitus on vastoin laillisuusperiaatetta ja puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatetta, jotka ovat perustavanlaatuisia periaatteita, sekä

oikeutta tehokkaaseen oikeussuojakeinoon ja oikeutta saada asiansa käsitellyksi puolueettomassa tuomioistuimessa, jotka on taattu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa (tuomio 1.7.2010, *Knauf Gips v. komissio*, C-407/08 P, Kok., EU:C:2010:389, 89–91 kohta).

- 51 Lisäksi on muistutettava, että vaikka asianosaiset määrittävät oikeudenkäynnin kohteen, jota tuomioistuin ei voi muuttaa, tuomioistuimen on tulkittava kanneperusteita pikemminkin niiden sisällön kuin niiden oikeudellisen luokittelun valossa ja luokiteltava siltä pohjalta kannekirjelmän perusteet ja perustelut (ks. vastaavasti tuomio 15.12.1961, *Fives Lille Cail ym. v. korkea viranomainen*, 19/60, 21/60, 2/61 ja 3/61, Kok., EU:C:1961:30; tuomio 20.9.2007, *Fachvereinigung Mineralfaserindustrie v. komissio*, T-375/03, EU:T:2007:293, 65 ja 66 kohta ja tuomio 10.2.2009, *Deutsche Post ja DHL International v. komissio*, T-388/03, Kok., EU:T:2009:30, 54 kohta).
- 52 Lopuksi non *concedit venire contra factum proprium* -periaatteella, johon Lagardère vetoaa, tarkoitetaan unionin oikeudessa joka tapauksessa vain sitä, että asianosainen ei voi riitauttaa muutoksenhakutuomioistuimessa tosiseikkaa tai menettelyllistä seikkaa, jonka se on ensimmäisessä oikeusasteessa tunnustanut ja joka sisältyy tämän oikeusasteen suullisesta käsittelystä laadittuun pöytäkirjaan (määräys 25.10.2007, *Nijs v. tilintarkastustuomioistuin*, C-495/06 P, Kok. H., EU:C:2007:644, 52–56 kohta ja määräys 24.6.2010, *Kronoply v. komissio*, C-117/09 P, EU:C:2010:370, 44 kohta).
- 53 Näin ollen on katsottava, että ensimmäinen kanneperuste on otettava tutkittavaksi, eikä ole tarpeen lausua Lagardèren esittämän kanteen tutkimatta jättämistä koskevan oikeudenkäyntiväitteen tutkittavaksi ottamisesta.
- SEUT 266 artiklan määräysten rikkominen
- 54 Kantaja arvostelee komissiota siitä, että se ei ole noudattanut SEUT 266 artiklan määräyksiä, koska komissio teki riidanalaisen päätöksen kumoamatta kaikkia ensimmäisen hyväksymispäätöksen lainvastaisuudesta aiheutuneita vaikutuksia.
- 55 SEUT 266 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan toimielimen, joka on päättänyt kumotusta toimesta, on toteutettava Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tässä määräyksessä määrätään tuomioistuinten ja hallintoviranomaisen välisestä toimivallan jaosta, ja sen mukaan toimielimen, joka on päättänyt kumotusta toimesta, on määritettävä, mitä toimenpiteitä kumoamistuomion täytäntöön paneminen edellyttää (määräys 13.11.1963, *Erba ja Reynier v. komissio*, 98/63 R ja 99/63 R, EU:C:1963:46; tuomio 8.10.1992, *Meskens v. parlamentti*, T-84/91, Kok., EU:T:1992:103, 73 kohta ja tuomio 17.4.2007, *C ja F v. komissio*, F-44/06 ja F-94/06, Kok. H., EU:F:2007:66, 33 kohta).
- 56 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuinten antamalla kumoamistuomioilla on heti lopulliseksi tultuaan ehdoton oikeusvoimavaikutus. Oikeusvoimavaikutus ei liity ainoastaan tuomioistuimen antamien kumoamistuomioiden tuomiolauselmaan, vaan se ulottuu kyseisen tuomion perusteluihin, jotka ovat tuomion tuomiolauselman välttämätön tuki ja joita ei tämän takia voida erottaa tuomiolauselmaasta (tuomio 26.4.1988, *Asteris ym. v. komissio*, 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, Kok., EU:C:1988:199, 27–30 kohta; tuomio 3.10.2000, *Industrie des poudres sphériques v. neuvosto*, C-458/98 P, Kok., EU:C:2000:531, 81 kohta ja tuomio 1.7.2009, *ThyssenKrupp Stainless v. komissio*, T-24/07, Kok., EU:T:2009:236, 113 ja 140 kohta). Kumoamistuomio edellyttää siten, että kumotun toimen toteuttaja toteuttaa uuden toimen paitsi noudattaen tuomion tuomiolauselmaa myös ottaen huomioon siihen johtaneet perustelut, jotka ovat sen tarpeellinen tuki, ja huolehtien siitä, ettei uutta toimea rasita kumoamistuomiossa todettu lainvastaisuus (ks. vastaavasti tuomio 6.3.2003, *Interporc v. komissio*, C-41/00 P, Kok., EU:C:2003:125, 29 ja 30 kohta).

- 57 Oikeusvoimavaikutus ulottuu ainoastaan niihin tosiasia- ja oikeuskysymyksiin, jotka tuomioistuimen päätöksellä nimenomaisesti tai väistämättä on ratkaistu (tuomio 19.2.1991, Italia v. komissio, C-281/89, Kok., EU:C:1991:59, 14 kohta). Lisäksi kumoamistuomioon sisältyvällä ylimääräisellä toteamuksella ei ole ehdotonta oikeusvoimaa (ks. vastaavasti tuomio 29.3.2011, ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, C-352/09 P, Kok., EU:C:2011:191, 132 kohta). Näin ollen SEUT 266 artikla velvoittaa toimielintä, joka oli päättänyt kumotusta toimesta, ainoastaan siinä laajuudessa kuin on välttämätöntä kumoamistuomion täytäntöön panemisen varmistamiseksi (edellä 56 kohdassa mainittu tuomio Interporc v. komissio, EU:C:2003:125, 30 kohta).
- 58 Menettely, jossa kumottu toimi korvataan, on aloitettava alusta nimenomaan siitä menettelyvaiheesta alkaen, jossa lainvastaisuus oli tapahtunut (ks. vastaavasti tuomio 3.7.1986, neuvosto v. parlamentti, 34/86, Kok., EU:C:1986:291, 47 kohta), ja toimen kumoaminen ei vaikuta välttämättä valmisteleviin toimiin (tuomio 13.11.1990, Fédesa ym., C-331/88, Kok., EU:C:1990:391, 34 kohta). Sellaisen toimen kumoaminen, jolla päätetään useita vaiheita käsittävä hallinnollinen menettely, ei välttämättä johda riidanalaisen toimen toteuttamista edeltävän koko menettelyn pätemättömäksi toteamiseen, riippumatta kumoamistuomion aineellisista tai menettelyä koskevista perusteluista (ks. tuomio 15.10.1998, Industrie des poudres sphériques v. neuvosto, T-2/95, Kok., EU:T:1998:242, 91 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Toimen toteuttajan on korvaavan toimen toteuttaakseen pidettävä siten lähtökohtanaan sitä ajankohtaa, jolloin se oli toteuttanut kumotun toimen [ks. vastaavasti tuomio 2.5.2006, O2 (Saksa) v. komissio, T-328/03, Kok., EU:T:2006:116, 47 ja 48 kohta]. Se voi kuitenkin vedota uudessa päätöksessään muihin perusteisiin kuin niihin, joihin se oli perustanut ensimmäisen päätöksensä (ks. vastaavasti edellä 56 kohdassa mainittu tuomio Interporc v. komissio, EU:C:2003:125, 28–32 kohta). Lisäksi se ei ole velvollinen ottamaan uudestaan kantaa alkuperäisen päätöksen niihin osiin, joihin ei ole puututtu kumoamistuomiossa (ks. vastaavasti tuomio 27.11.1997, Tremblay ym. v. komissio, T-224/95, Kok., EU:T:1997:187, 53 ja 72 kohta).
- 59 Lisäksi on muistutettava, että sen toimielimelle kuuluvan mahdollisuuden, ettei toimen korvaamiseksi tehdyn toisen toimen tekemistä edeltävää menettelyä tarvitse aloittaa alusta, edellytykseksi ei ole asetettu sitä, että ensin mainittu toimi olisi kumottu menettelyvirheiden vuoksi (ks. vastaavasti edellä 58 kohdassa mainittu tuomio Industrie des poudres sphériques v. neuvosto, EU:T:1998:242, 91 kohta ja tuomio 9.7.2008, Alitalia v. komissio, T-301/01, Kok., EU:T:2008:262, 103 kohta).
- 60 Edellä esitettyjen seikkojen valossa on tarkistettava, onko komissio toteuttanut riidanalaisessa päätöksessä tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) täytäntöön panemiseksi tarpeelliset toimenpiteet, ja tässä yhteydessä on tutkittava erityisesti, velvoitettiinko komissio tässä tuomiossa esitetyillä perusteluilla peruuttamaan 7.1.2004 tehty yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskeva päätös ja velvoitettiin se näillä perusteluilla aloittamaan koko menettely alusta 9.2.2004 alkaen, jolloin Lagardère nimitti ensimmäisen toimitsijamiehen, niin kuin kantaja väittää asian olevan.
- 61 Aivan aluksi on tutkittava tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) tuomiolauselmaa ja perusteluja, jotka ovat saneet lopullisen oikeusvoiman, koska unionin tuomioistuin hylkäsi niistä tehdyt valitukset (tuomio 28.2.2002, Cascades v. komissio, T-308/94, Kok., EU:T:2002:47, 70 kohta). On todettava, että unionin yleinen tuomioistuin kumosi ensimmäisen hyväksymispäätöksen hyväksymällä kantajan toisen kanneperusteen, jonka mukaan kyseinen päätös oli tehty sellaisen toimitsijamiehen laatiman kertomuksen perusteella, joka ei ollut Editisistä riippumaton (tuomio T-452/04, EU:T:2010:385, 65 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin ei sitä vastoin ottanut kantaa muihin kantajan esittämiin kanneperusteisiin.
- 62 Kantaja oli toista kanneperustetta koskevissa perusteluissaan todennut erityisesti, että pelkästään epäily siitä, että toimitsijamies ei ole riippumaton, riittää siihen, että edelleen luovutettavia omaisuuseriä koskeva menettely ja siten ensimmäinen hyväksymispäätös on pätemätön, koska toimitsijamiehen laatima ostajaehdokkaan arviointikertomus on perustavanlaatuinen ja ratkaiseva tekijä komission päätöksessä hyväksyä tai olla hyväksymättä ostajaehdokasta (tuomio T-452/04, EU:T:2010:385, 71 ja 72 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi tämän kanneperusteen ja katsoi, että yhtäältä

Wendelin ostajaehdokkuutta koskenut arviointikertomus oli sellaisen toimitsijamiehen laatima, joka ei täyttänyt riippumattomuutta Editisiin nähden koskevaa edellytystä, jota Lagardèren sitoumusten 15 kohdassa vaadittiin (tuomio T-452/04, EU:T:2010:385, 107 kohta), ja että toisaalta todettu lainvastaisuus oli luonteeltaan sellainen, että sen vuoksi ensimmäinen hyväksymispäätös ei ollut laillinen, sillä toimitsijamiehen kertomus vaikutti ratkaisevasti viime mainittuun päätökseen (tuomio T-452/04, EU:T:2010:385, 110–118 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin otti siten kantaa ainoastaan ensimmäisen toimitsijamiehen riippumattomuuteen ja siitä, että toimitsijamies ei mahdollisesti ollut riippumaton, Wendelin ostajaehdokkuutta koskeneeseen arviointikertomukseen aiheutuneisiin vaikutuksiin sekä tämän virheen vaikutuksiin ensimmäiseen hyväksymispäätökseen.

- 63 Vaikka onkin niin – kuten kantaja korostaa – että unionin yleinen tuomioistuin totesi tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) 100 kohdassa myös, että ”[ensimmäisen toimitsijamiehen edustajan] B:n toimiminen yhtiön, joka omisti kaikki Editisin varat, hallituksen jäsenenä oli omiaan vaikuttamaan riippumattomuuteen, jota B:n oli osoitettava laatiessaan suosituksia, jotka koskivat tarvittavia uudelleenjärjestelytoimenpiteitä, sekä kertomusta, jolla hän ilmoitti komissiolle näistä suosituksista” tämä toteamus ei ole tuomion tuomiolauselman välttämätön tuki, eikä se tämän vuoksi saa oikeusvoimaa (ks. edellä 57 kohta). On näet todettava, että kyseessä olevaan tuomioon johtaneen oikeudenkäynnin kohteena ei ollut tarvittavia uudelleenjärjestelytoimenpiteitä koskeneiden toimitsijamiehen suositusten laillisuus eivätkä myöskään muut toimitsijamiehen laatimat asiakirjat lukuun ottamatta Wendelin ostajaehdokkuutta koskenutta arviointikertomusta. Kantajan kyseisessä asiassa esittämät väitteet huomioon ottaen unionin yleisen tuomioistuimen oli rajoitettava arvioimaan ensimmäisen toimitsijamiehen riippumattomuutta ja siitä, että toimitsijamies ei mahdollisesti ollut riippumaton, aiheutuneita vaikutuksia kanteella yksinomaan riitautettuun ensimmäiseen hyväksymispäätökseen.
- 64 On lisäksi todettava, että vaikka tuomiossa C-553/10 P ja C-554/10 P (EU:C:2012:682) on todettu, – kuten kantaja esittää – että toimitsijamiehen riippumattomuus ”kuuluu Lagardèren antamiin sitoumuksiin, ja sitä on noudatettava kaikilta osin”, että ”riippumattomuus on vahvistettu ex ante -edellytykseksi, ja se kattaa toimitsijamiehen koko toiminnan” (tuomio C-553/10 P ja C-554/10 P, EU:C:2012:682, 42 kohta), että B:n toimiminen Investima 10 SAS:n, josta tuli Editis, hallituksen jäsenenä oli omiaan vaikuttamaan hänen riippumattomuuteensa ja että ”tässä tilanteessa B ei voinut hoitaa täysin riippumattomasti Lagardèren sitoumusten 15 kohdassa tarkoitetun riippumattoman toimitsijamiehen tehtäviä” (tuomio C-553/10 P ja C-554/10 P, EU:C:2012:682, 44 kohta), unionin tuomioistuin ei kuitenkaan ottanut missään vaiheessa kantaa muiden toimitsijamiehen toteuttamien toimien kuin Wendelin hyväksymistä edeltäneen, Wendelin ostajaehdokkuutta koskeneen arviointikertomuksen ulottuvuuteen.
- 65 Näin ollen komission piti tuomio T-452/04 (EU:T:2010:385) täytäntöön pannaakseen hyväksyä uusi toimitsijamies, jonka tehtäväksi annettiin Wendelin ostajaehdokkuutta koskevan uuden arviointikertomuksen laatiminen, pitäen lähtökohtanaan sitä ajankohtaa, jolloin Lagardère oli pyytänyt komissiota hyväksymään Wendel näiden omaisuuserien ostajaksi, eli 4.6.2004 ja tehdä sitten tämän uuden kertomuksen pohjalta päätös hyväksyä tai olla hyväksymättä Wendel.
- 66 Asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, että pannaakseen täytäntöön tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) komissio hyväksyi 11.1.2011 Lagardèren ehdottaman uuden toimitsijamiehen, joka antoi komissiolle 12.5.2011 Wendelin ostajaehdokkuutta koskeneen arviointikertomuksensa, jossa se tarkasteli yhtäältä tilannetta sinä ajankohtana, jolloin Lagardère oli pyytänyt komissiota hyväksymään Wendel näiden omaisuuserien ostajaksi (eli 4.6.2004), ja toisaalta luovutettujen omaisuuserien kehitystä tätä seuraavan ajanjakson aikana ja teki eron niiden ajanjaksojen välillä, joina omaisuuserät olivat Wendelin hallussa (heinäkuusta 2004 toukokuuhun 2008) ja joina ne olivat Planetan omistuksessa (toukokuusta 2008 alkaen). Tämän jälkeen komissio teki 13.5.2011 riidanalaisen päätöksen, jolla Wendel hyväksyttiin taannehtivasti 30.7.2004 lukien Editisin luovutettavien omaisuuserien ostajaksi. Komissio arvioi tässä päätöksessä tilannetta 4.6.2004, jolloin Lagardère oli esittänyt ensimmäinen hyväksymistä koskevan pyynnön, ja tuki johtopäätöksiään tämän ajankohdan jälkeistä tilannetta koskeneella tutkimuksella.

- 67 Nämä toimenpiteet toteuttaessaan komissio mukautui unionin yleisen tuomioistuimen tuomion oikeusvoimaan. Minkään kantajan esittämän seikan perusteella ei voida kyseenalaistaa tätä toteamusta.
- 68 Kantaja arvostelee komissiota aivan aluksi siitä, ettei komissio ole kumonnut kaikkia ensimmäisen hyväksymispäätöksen lainvastaisuudesta aiheutuneita vaikutuksia. Kantaja katsoo näet, että riippumattoman toimitsijamiehen nimittäminen oli yksi niistä Lagardèren sitoumuksista, joille 7.1.2004 tehty yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskenut päätös perustui, ja että tätä sitoumusta ei voida erottaa tästä päätöksestä kokonaisuudessaan. Kantajan mielestä komissio olisi siten ollut velvollinen tekemään yrityskeskittymien valvonnasta 21.12.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (EUVL 1990, L 257, s. 13) 8 artiklan 5 kohdan ja 14 artiklan 2 kohdan säännösten perusteella yrityskeskittymän hyväksymisen peruuttamista koskevan päätöksen ja liittämään siihen tarvittaessa sakon. Kantaja arvostelee komissiota vielä siitä, että komissio ei ole voinut ottaa uuden toimitsijamiehen kertomusta vakavasti huomioon, koska kertomus oli toimitettu komissiolle vasta riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltävänä päivänä, ja että komissio on pakottanut kyseisen uuden toimitsijamiehen laatimaan kertomuksen, joka on puutteellinen ja imarteleva.
- 69 Ensinnäkin on syytä todeta, että ensimmäisen hyväksymispäätöksen kumoamisella itsessään ei ole ollut vaikutusta 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen laillisuuteen, sillä kumoaminen esti vain mainitun päätöksen soveltamisen väliaikaisesti niin kauan, kuin komissio ei ollut ottanut kantaa kumoamisen seurauksiin, erityisesti mahdolliseen uuden ostajan hyväksymiseen. Toisin kuin komissio ja väliintulijat väittävät, sillä, että unionin yleinen tuomioistuin ja unionin tuomioistuin olivat samana päivänä antamallaan tuomioilla kuin ne, joilla ensimmäinen hyväksymispäätös kumottiin, hylänneet 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymisestä koskevasta päätöksestä nostetun kanteen, ei ole merkitystä sen kysymyksen kannalta, oliko komissio velvollinen peruuttamaan kyseisen päätöksen.
- 70 Kantaja väittää toiseksi, että komissio oli velvollinen tekemään yrityskeskittymän hyväksymisen peruuttamista koskevan päätöksen ja liittämään siihen sakon.
- 71 Ilman, että näiden väitteiden tutkittavaksi ottamisesta olisi tarpeen lausua, on hylättävä heti alkuun väliintulijoiden väitteet, joiden mukaan kantaja voisi riitauttaa ainoastaan laiminlyöntikanteen yhteydessä sen, ettei komissio ole toteuttanut riidanalaisen päätöksen lisäksi muita toimenpiteitä. SEUT 266 artiklassa ei näet oteta unionin tuomioistuinten tuomioiden täytäntöönpanon takaamiseksi käyttöön mitään tiettyä oikeussuojakeinoja. Jos yksityinen katsoo, että kumotun toimen korvaamiseksi toteutettu toimi ei ole yhteensopiva ensin mainittua tointa koskevien tuomion perustelujen ja tuomiolauselman kanssa, yksityinen voi nostaa SEUT 263 artiklan nojalla uuden kumoamiskanteen. Laiminlyöntikanne, josta määrätään SEUT 265 artiklassa, on sitä vastoin asianmukainen keino sen toteuttamiseksi, että toimielin on lainvastaisesti pidättäytynyt toteuttamasta tuomion täytäntöönpanoon kuuluvia toimenpiteitä (tuomio 19.2.2004, SIC v. komissio, T-297/01 ja T-298/01, Kok., EU:T:2004:48, 32 kohta), tai sen määrittämiseksi, pitääkö toimielimien ryhtyä kumotun toimen korvaamisen lisäksi toimenpiteisiin sellaisten muiden toimien osalta, joita alkuperäisessä kumoamiskanteessa ei ole riitautettu (edellä 56 kohdassa mainittu tuomio Asteris ym. v. komissio, EU:C:1988:199, 22–24 kohta ja tuomio 18.9.1996, Asia Motor France ym. v. komissio, T-387/94, Kok., EU:T:1996:120, 40 kohta). Kantaja voi käsiteltävänä olevassa asiassa nostaa kumoamiskanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa, koska kantaja riitauttaa nimenomaan tavan, jolla komissio on pannut unionin yleisen tuomioistuimen tuomion täytäntöön. Vaikka on totta, että kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei se ole tehnyt muita päätöksiä, ja että tällainen riitauttaminen voisi olla osa laiminlyöntimenettelyä, tällaisella seikalla ei ole vaikutusta kyseisen väitteen tutkittavaksi ottamiseen siltä osin, kuin kantaja tukeutuu riidanalaisen päätöksen laillisuutta kritisoidessaan väitteisiin siitä, että komission olisi pitänyt toteuttaa tämän päätöksen sijaan muita toimenpiteitä.
- 72 On lisäksi todettava, että – kuten asianosaiset ja väliintulijat istunnossa myönsivät – riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä sovellettiin edelleen asetusta N:o 4064/89 yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (EUVL L 24, s. 1) 26 artiklan 2 kohdan

- säännösten mukaisesti. Tämän säännöksen sanamuoto kuuluu seuraavasti: ”Asetusta (ETY) N:o 4064/89 sovelletaan edelleen keskittymiin, joista on tehty sopimus tai ilmoitus tai joissa kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määräsvalta on hankittu ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää – –.”
- 73 Seuraavaksi on muistutettava, että toisin kuin kantaja väittää, asetuksessa N:o 4064/89 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ja komission asetuksen (EY) N:o 447/98 mukaan hyväksyttävistä korjaustoimenpiteistä annetussa komission tiedonannossa (EYVL 2001, C 68, s. 3, jäljempänä korjaustoimenpiteistä annettu tiedonanto) yrityksille asetettavat ehdot erotetaan niille asetettavista velvoitteista yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa menettelyssä. Asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että komissio voi sisällyttää päätöksensä ”ehtoja ja velvoitteita, joiden tarkoituksena on varmistaa, että keskittymään osallistuvat yritykset noudattavat komissiolle antamiaan sitoumuksia muuttaa alkuperäisiä keskittymäsuunnitelmiaan”. Korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 12 kohdassa määrätään tarkemmin ottaen seuraavaa: ”Kyse on ehdosta, kun vaaditaan, että jokaisen toimenpiteen, joka on tarpeen markkinoiden rakenteen muuttamiseksi, on toteuduttava. Esimerkkinä voidaan mainita liiketoiminnan luovutuksen toteutuminen.” Sen sijaan ”tavoitellun tuloksen aikaansaamisen edellyttämät täytäntöönpanon vaiheet ovat yleensä osapuolille asetettuja velvoitteita, esimerkiksi velvoite nimittää toimitsijamies, jolle annetaan peruuttamaton toimivalta myydä kyseinen yritys”.
- 74 Komissio totesi näiden säännösten perusteella 7.1.2004 tehdyssä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä, että ”päätökselle todeta ilmoitettu liiketoimi yhteismarkkinoille soveltuvaksi asetetaan ehdoksi se, että ilmoituksen tehnyt osapuoli noudattaa täysimääräisesti luovutukseen liittyviä sitoumuksia, joista määrätään liitteessä II olevissa 1–3 ja 10 kohdassa”, ja että ”ilmoituksen tehneelle osapuolelle asetetaan velvoitteeksi se, että se noudattaa täysimääräisesti muita liitteessä II määrättyjä sitoumuksia” (1010 kohta).
- 75 Ehtojen ja velvoitteiden välillä tehtävä ero on tärkeä, sillä niiden noudattamatta jättämisestä ei aiheudu samoja seurauksia.
- 76 Niinpä asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 5 kohdan b alakohdassa todetaan nimenomaisesti, että jos asianomaiset yritykset rikkovat komission päätökseen liittyvää velvoitetta, päätös voidaan peruuttaa. Lisäksi asetuksen N:o 4064/89 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan komissio voi määrätä sakon yrityksille, jotka rikkovat päätöksellä asetettua velvoitetta. Samoin korjaustoimenpiteistä annetussa tiedonannossa (12 kohta) määrätään, että ”jos keskittymään osallistuvat yritykset rikkovat niille asetettua velvoitetta, komissio voi peruuttaa sulautuma-asetuksen 6 artiklan 2 kohdan tai 8 artiklan 2 kohdan nojalla tekemänsä hyväksymispäätöksen 6 artiklan 3 kohdan tai 8 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaisesti”, ja että ”osapuolille voidaan myös määrätä [asetuksen N:o 4064/89] 14 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla sakko tai 15 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla uhkasakko”.
- 77 Sitä vastoin kun kyse on ehdon noudattamatta jättämisestä, asetuksessa N:o 4064/89 ei säädetä nimenomaisesti tietyistä seurauksista.
- 78 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. tuomio 7.6.2005, VEMW ym., C-17/03, Kok., EU:C:2005:362, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 26.10.2010, Saksa v. komissio, T-236/07, Kok., EU:T:2010:451, 44 kohta).
- 79 Yhtäältä on riidatonta, että ehto, joka voidaan asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohdan säännösten nojalla liittää yrityskeskittymän hyväksymistä koskevaan päätökseen, on rakenteellinen toimenpide, jota ilman yrityskeskittymää ei olisi voitu todeta yhteismarkkinoille soveltuvaksi. Jos siis tätä ehtoa jätetään noudattamatta, yrityskeskittymää ei voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Toisaalta saman

- asetuksen 8 artiklan 4 kohdan ja 14 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan komissio voi määrätä asianmukaista toimenpiteistä palauttaakseen tehokkaan kilpailun edellytykset ja määrätä sakon yrityksille, jotka eivät toteuta määrättyjä toimenpiteitä. Olisi kuitenkin vastoin näiden säännösten päämäärää, jos komissiolla ei olisi mahdollisuutta soveltaa niitä yksinomaan siitä syystä, että niissä ei mainita nimenomaisesti sitä tilannetta, että osapuoli jättää noudattamatta yrityskeskittymän toteuttamiselle asetettua ehtoa.
- 80 Edellisessä kohdassa mainituista säännöksistä seuraa, että jos osapuoli jättää noudattamatta ehtoa eli rakenteellista toimenpidettä, jota ilman yrityskeskittymää ei olisi voitu hyväksyä, päätös, jolla liiketoimi todettiin yhteismarkkinoille soveltuvaksi, ei ole enää voimassa. Tämän tulkinnan vahvistaa lisäksi korjaustoimenpiteistä annettu tiedonanto, jonka 12 kohdassa todetaan, että ”jos tilanne, joka tekisi keskittymästä yhteismarkkinoille soveltuvan, ei toteudukaan” eli jos asetettua ehtoa ei täytetä, ”pätös keskittymän soveltuvuudesta ei ole enää voimassa”. Kyseisessä tiedonannossa täsmennetään vielä seuraavaa: ”Tällaisessa tilanteessa komissio voi sulautuma-asetuksen 8 artiklan 4 kohdan nojalla määrätä aiheelliset toimenpiteet tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi. Osapuolille voidaan lisäksi määrätä 14 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetty sakko.”
- 81 Vastaavalla tavalla komissio totesi neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 tarkistamisesta esittämänsä vihreän kirjan (KOM/2001/0745 lopullinen) 223 kohdassa, että se soveltaisi asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 4 kohdan säännöksiä tapauksissa, joissa osapuolet ovat rikkoneet vakavasti ehtoja tai velvoitteita, jotka ovat mahdollistaneet komissiolle keskittymän hyväksymisen, ja että jos ehtoa ei noudateta, tämä rikkominen merkitsee automaattisesti sääntöjenvastaisuutta, mutta jos velvoitetta ei noudateta, komissiolla on mahdollisuus peruuttaa yrityskeskittymän hyväksymispäätös.
- 82 Asetuksessa N:o 139/2004, jolla asetus N:o 4064/89 kumotaan ja korvataan, todetaan analogisesti johdanto-osan 31 perustelukappaleessa, joka koskee komissiolla näiden sitoumusten täytäntöönpanon varmistamiseksi käytettävissä olevia välineitä, että ”tapauksissa, joissa jotakin sellaiseen päätökseen, jonka mukaan keskittymä on yhteismarkkinoille soveltuva, liitetyistä ehdoista ei täytetä, keskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi tekevä tilanne ei toteudu ja komissio ei näin ollen anna [lupaa] toteutetulle keskittymälle”, että ”näin ollen jos keskittymä toteutetaan, sitä olisi käsiteltävä samalla tavoin kuin keskittymää, josta ei ole tehty ilmoitusta ja joka on toteutettu ilman [lupaa],” ja että ”jos komissio on jo todennut, että ehto ei täyty ja näin ollen keskittymä ei ole yhteismarkkinoille soveltuva, komissiolla olisi oltava toimivalta määrätä suoraan keskittymän purkaminen ennen keskittymän toteuttamista vallinneen tilanteen palauttamiseksi”. Sitä vastoin silloin, ”jos jotakin sellaiseen päätökseen, jonka mukaan keskittymä on yhteismarkkinoille soveltuva, liittyvistä velvoitteista ei täytetä, komission olisi voitava kumota päätöksensä” ja ”lisäksi komission olisi voitava määrätä asianmukaisia taloudellisia seuraamuksia, jos ehtoja tai velvoitteita ei täytetä”.
- 83 Kaikesta edellä esitetystä ja erityisesti edellä 76 kohdassa mainituista seikoista seuraa, että asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 5 kohdan b alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan säännösten mukaan siinä tapauksessa, että yrityskeskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi toteamista koskevaan päätökseen liitettyä velvoitetta ei noudateta, komissio voi peruuttaa kyseisen päätöksen ja määrätä sakon yritykselle, joka on jättänyt noudattamatta kyseistä velvoitetta, mutta komissio ei ole velvollinen toteuttamaan tällaisia toimenpiteitä.
- 84 Tässä asiassa 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että ”pätökselle todeta ilmoitettu liiketoimi yhteismarkkinoille soveltuvaksi asetetaan ehdoksi se, että ilmoituksen tehnyt osapuoli noudattaa täysimääräisesti luovutukseen liittyviä sitoumuksia, joista määrätään liitteessä II olevissa 1–3 ja 10 kohdassa”, ja että ”ilmoituksen tehneelle osapuolelle asetetaan velvoitteeksi se, että se noudattaa täysimääräisesti muita liitteessä II määrättyjä sitoumuksia” (1010 kohta). Komissio tekee tämän päätöksen päätösoasassa saman eron, sillä päätöksen 2 artiklassa todetaan, että 1 artiklaa, jossa yrityskeskittymän todetaan olevan yhteismarkkinoille soveltuva, ”sovelletaan sillä edellytyksellä, että Lagardère noudattaa täysimääräisesti liitteessä II olevissa 1–3 ja 10 kohdassa mainittuja sitoumuksia”, kun 3 artiklassa puolestaan täsmennetään, että ”tähän

- päätökseen liittyy velvoite siitä, että Lagardère noudattaa täysimääräisesti muita liitteessä II kuvailtuja sitoumuksia”. Riippumattoman toimitsijamiehen nimittämisestä määrättiin liitteessä II olevassa 15 kohdassa, ja – toisin kuin kantaja väittää – se oli siten velvoite eikä ehto. Komissio ei ollut näin ollen velvollinen peruuttamaan 7.1.2004 tehtyä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevaa päätöstä eikä määräämään Lagardèrelle sakkoa.
- 85 Kantaja väittää toissijaisesti, että riidanalaisen päätöksen tehdessään komissio ei voinut pitää lähtökohtanaan ajankohtaa 30.7.2004, koska se, että toimitsijamies ei ollut riippumaton, oli johtanut siihen, että kaikki toimitsijamiehen toteuttamat tai hänen valvonnassaan toteutetut toimenpiteet olivat lainvastaisia.
- 86 Edellä olevasta 58 kohdasta ilmenee yhtäältä, että oikeuskäytännön mukaan komissio oli velvollinen aloittamaan menettelyn alusta vain siitä menettelyvaiheesta alkaen, jossa todettu lainvastaisuus oli tapahtunut, ja että toimen kumoaminen ei välttämättä vaikuta valmistelevien toimien laillisuuteen. On kuitenkin riidatonta, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomiossa T-452/04 (EU:T:2010:385) toteama lainvastaisuus koski ainoastaan ensimmäisen toimitsijamiehen kertomusta ja ensimmäistä hyväksymispäätöstä.
- 87 Edellä olevista 62–64 kohdasta ilmenee toisaalta, että unionin yleinen tuomioistuin joutui tuomioon T-452/04 (EU:T:2010:385) johtaneessa asiassa ottamaan kantaa ainoastaan ensimmäisen toimitsijamiehen riippumattomuuteen ja siitä, että toimitsijamies ei mahdollisesti ollut riippumaton, Wendelin ostajaehdokkuutta koskeneeseen arviointikertomukseen ja ensimmäiseen hyväksymispäätökseen aiheutuneisiin vaikutuksiin, koska kantaja ei riitauttanut kaikkia ensimmäisen toimitsijamiehen aiemmin toteuttamia toimia.
- 88 Väliintulijat korostavat lisäksi, ettei komissio olisi voinut palauttaa Editisin omaisuuseriä aineellisesti ennalleen yli kahdeksan vuotta tosiseikkojen tapahtumisen jälkeen ja että komission piti noudattaa luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatetta suhteessa väliintulijoihin ja Planetaan.
- 89 Koska kaikesta edellä esitetystä ilmenee, ettei komissio ollut velvollinen palauttamaan Editisin omaisuuseriä aineellisesti ennalleen pannakseen täytäntöön tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385), on tarkasteltava ainoastaan ylimääräisenä seikkana sitä, olisiko se, että komissio olisi peruuttanut 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen, ollut luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden vastaista.
- 90 Aivan aluksi on muistutettava, että luottamuksensuojan periaate, joka on unionin oikeuden perustavanlaatuisen periaate (tuomio 5.5.1981, Dürbeck, 112/80, Kok., EU:C:1981:94, 48 kohta), perustuu välittömästi oikeusvarmuuden periaatteeseen, joka edellyttää, että oikeussäännöt ovat selviä ja täsmällisiä ja jonka tarkoituksena on taata niiden tilanteiden ja oikeudellisten suhteiden ennakoitavuus, joihin unionin oikeutta sovelletaan (tuomio 15.2.1996, Duff ym., C-63/93, Kok., EU:C:1996:51, 20 kohta).
- 91 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mahdollisuus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen on kaikilla yksityisillä, joille unionin toimielimen toiminnan vuoksi on syntynyt perusteltuja odotuksia (ks. tuomio 11.3.1987, Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) v. ETY, 265/85, Kok., EU:C:1987:121, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Oikeus vedota luottamuksensuojaan edellyttää kolmen edellytyksen samanaikaista täyttymistä. Unionin hallintoelimen on ensiksikin täytynyt antaa asianomaiselle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja, jotka on antanut toimivaltainen omaava ja luotettava taho. Näiden vakuuttelujen on toiseksi oltava sellaisia, että ne saavat aikaan perustellun odotuksen sen henkilön mielessä, jolle ne on osoitettu. Annettujen vakuuttelujen täytyy kolmanneksi olla sovellettavien normien mukaisia (ks. tuomio 30.6.2005, Branco v. komissio, T-347/03, Kok., EU:T:2005:265, 102 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 23.2.2006, Cementbouw Handel & Industrie v. komissio, T-282/02, Kok., EU:T:2006:64, 77 kohta ja tuomio 30.6.2009, CPEM v. komissio, T-444/07, Kok., EU:T:2009:227, 126 kohta).

- 92 Väliintulijat pyrkivät lieventämään tätä kolmatta edellytystä ja väittävät, että ainoastaan sellainen yritys, joka on selvästi rikkonut voimassa olevaa oikeutta, ei voi vedota luottamuksensuojan periaatteeseen. Oikeuskäytäntö, johon ne vetoavat (tuomio 12.12.1985, Sideradria v. komissio, 67/84, Kok., EU:C:1985:506, 21 kohta; tuomio 24.4.1996, Industrias Pesqueras Campos ym. v. komissio, T-551/93; tuomio T-231/94–T-234/94, Kok., EU:T:1996:54, 76 kohta ja tuomio 19.3.1997, Oliveira v. komissio, T-73/95, Kok., EU:T:1997:39, 28 kohta), ei ole tässä asiassa kuitenkaan merkityksellistä, sillä sen arvioimiseksi, täyttyykö edellisessä kohdassa mieleen palautetussa oikeuskäytännössä asetettu kolmas edellytys, ei ole tarpeen selvittää, ovatko väliintulijat selvästi rikkoneet voimassa olevaa oikeutta, vaan on selvitetävä, onko komissio hyväksyessään Wendelin ostajaksi rikkonut sovellettavia määräyksiä eli 7.1.2004 tehdyssä yrityskesittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä olevia sitoumuksia sen takia, että Wendelin ostajaehdokkuuden oli arvioinut ei-riippumaton toimitsijamies. Oikeuskäytännön mukaan ei ole tarpeen tietää, onko hallinto jättänyt noudattamatta merkityksellisiä säännöksiä selvästi vai ei. Komissio on lisäksi itsekin myöntänyt vastineen 62 kohdassa, että oikeuskäytännön mukaan luottamuksensuojan perusteella ei lähtökohtaisesti anneta suojaa tämän asian kaltaisessa tapauksessa.
- 93 Joka tapauksessa vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka onkin varmistettava yksityistä etua suojaavan oikeusvarmuuden vaatimusten noudattaminen, näitä vaatimuksia on myös punnittava yleisen edun suojaamisesta johtuvien vaatimusten kanssa, jolloin näistä vaatimuksista jälkimmäisiä on suosittava silloin, kun sääntöjenvastaisuuksien jatkuminen olisi omiaan rikkomaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta (ks. vastaavasti tuomio 22.3.1961, Snupat v. korkea viranomainen, 42/59 ja 49/59, Kok., EU:C:1961:5; tuomio 12.7.1962, Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken v. korkea viranomainen, 14/61, Kok., EU:C:1962:28 ja tuomio 13.3.2003, José Martí Peix v. komissio, T-125/01, Kok., EU:T:2003:7213, 111 kohta).
- 94 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että se, että komissio olisi peruuttanut 7.1.2004 tehdyn yrityskesittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen, jos olisi pitänyt sitä tarkoituksenmukaisena, ei olisi ollut luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteen vastaista.
- 95 Kantaja väittää lopuksi, että komissio rikkoi SEUT 266 artiklaa, koska komissio ei yhtäältä ole voinut ottaa vakavasti huomioon uuden toimitsijamiehen kertomusta, joka oli toimitettu sille vasta riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltävänä päivänä, ja toisaalta koska tämä uusi toimitsijamies oli laatinut kertomuksen, joka oli puutteellinen ja imarteleva.
- 96 Siltä osin kuin kyse on siitä, että uuden toimitsijamiehen kertomus olisi toimitettu komissiolle vasta riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltävänä päivänä, komissio totesi istunnossa, että uusi toimitsijamies oli luovuttanut englanninkielisen version kertomuksestaan kolme kuukautta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, joten komissio oli kyennyt tutustumaan kertomuksen sisältöön täysimääräisesti. Riidanalaisen päätöksen sanamuodosta sinällään käy joka tapauksessa ilmi, että komissio otti uuden toimitsijamiehen kertomuksen asianmukaisesti huomioon.
- 97 Luovutusta koskevista sitoumuksista ja toimitsijamiehen toimeksiannosta koskevista malliteksteistä 2.5.2003 annettujen komission suuntaviivojen 28 kohdasta käy ilmi lisäksi, että toimitsijamiehen laatima arviointikertomus on pelkästään yksi osatekijä komission arvioinnissa, että kertomus ei sido komissiota ja että komission on silti tehtävä tarvittavat tutkimukset varmistuakseen siitä, että ostaja todellakin täyttää hyväksymiskriteerit (julkisasiamies Mazákin ratkaisuehdotus tuomiossa komissio ja Lagardère v. Éditions Odile Jacob, C-553/10 P ja C-554/10 P, EU:C:2012:173, 55–57 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin on jo lisäksi muistuttanut EY 82 artiklan osalta, että komissio ei voi delegoida kolmansille 6.2.1962 annetussa neuvoston asetuksessa N:o 17 [(EU 81) ja (EU 82) artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus] (EYVL 1962, 13, s. 204) sille annettuja tutkinta- ja täytäntöönpanovaltuuksia (tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, Kok., EU:T:2007:289, 1264 kohta). Riidanalaisen päätöksen 24 ja 25 kohdasta ilmenee, että komissio on käsiteltävänä olevassa asiassa perustanut näkemyksensä paitsi uuden toimitsijamiehen kertomukseen myös moniin muihin tietoihin eli Lagardèren esittämään hyväksymistä koskevaan pyyntöön, Lagardèren ja Wendelin komission

tietopyyntöön 21.6.2004 antamiin kirjallisiin vastauksiin, Wendelin komission kanssa pitämässään kokouksessa antamiin tietoihin, näkemysten vaihtoon Editisin henkilöstöä edustavan organisaation kanssa sekä Wendelin ja Lagardèren vuonna 2011 esitettyihin tietopyyntöihin antamiin vastauksiin ja vuonna 2011 viimeksi mainittujen kanssa pidettyihin kokouksiin. Vaikka siis olisi osoitettu, että uuden toimitsijamiehen kertomus olisi saapunut komissioon vasta riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltävänä päivänä, pelkästään tämä seikka ei tee kyseistä päätöstä lainvastaiseksi.

98 Siltä osin kuin kyse on väitteestä, jonka mukaan uusi toimitsijamies olisi laatinut puutteellisen ja imartelevan kertomuksen, jolla pyrittiin yksinomaan korjaamaan komission virhe, kantaja ei esitä mitään seikkaa väitettään tukeakseen lukuun ottamatta kyseisen kertomuksen katkelmaa, joka koskee Lagardèren ja Wendelin välillä vuonna 2004 tehtyyn liiketoimeen sisältyneiden omaisuuserien laajuuden tarkastelua suhteessa sitoumuksissa määrättyyn laajuuteen. Vaikka toimitsijamies totesi, ettei se tutkimustensa perusteella kyennyt tarkistamaan sitä, oliko tiettyjen oikeudellisten yksikköjen liiketoiminnan luovutus tapahtunut kyseisten sitoumusten mukaisesti, toimitsijamies kuitenkin täsmensi tässä kertomuksen katkelmassa, että ”kaikille yritysten välisille kaupoille, sellaisina kuin ne oli esitetty sitoumuksissa, oli joka tapauksessa asetettu ehdoksi velvoite jatkaa luovutettua liiketoimintaa senaikaisen toimitsijamiehen valvonnassa” (s. 29), ja se päätteli tästä, ettei mikään osoittanut, että kauppojen laajuudessa olisi ollut olennaista eroa verrattuna sitoumusten mukaan luovutettavien omaisuuserien laajuuteen (s. 30).

99 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

– Taannehtivuuskiellon periaatteen loukkaaminen

100 Kantaja väittää, että vahvistaessaan riidanalaisen päätöksen voimaantulopäiväksi 30.7.2004 komissio olisi loukannut taannehtivuuskiellon periaatetta, sillä unionin toimilla voi olla taannehtiva vaikutus ainoastaan poikkeuksellisissa ja tapauksissa, jotka liittyvät yleisen edun mukaiseen päämäärään.

101 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana kantajan väitteet.

102 On syytä muistuttaa, että kumoamistuomiolla on väistämättä taannehtivat vaikutus, sillä lainvastaisuutta koskeva toteamus ulottuu siihen ajankohtaan, jolloin kumottu toimi tuli voimaan (edellä 56 kohdassa mainittu tuomio *Asteris ym. v. komissio*, EU:C:1988:199, 30 kohta; ks. myös vastaavasti, tuomio 12.2.2008, *CELF ja ministre de la Culture et de la Communication*, C-199/06, Kok., EU:C:2008:79, 61 kohta). Tämä kysymys on kuitenkin erotettava hallinnon kumotun toimen korvatakseen tekemän uuden päätöksen taannehtivuutta koskevasta kysymyksestä. Oikeuskäytännön mukaan oikeusvarmuuden periaate, joka on unionin oikeuden perustavanlaatuinen periaate (tuomio 9.7.1969, *Portelange*, 10/69, Kok., EU:C:1969:36), estää yleensä sen, että yhteisön toimen soveltamisen alkamisajankohta on aikaisempi kuin julkaisuajankohta. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan poikkeuksellisesti saattaisi olla toisin, jos tavoiteltu päämäärä sitä edellyttää ja jos niiden, joita asia koskee, perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisesti (tuomio 25.1.1979, *Racke*, 98/78, Kok., EU:C:1979:14, 20 kohta; tuomio 30.9.1982, *Amylum v. neuvosto*, 108/81, Kok., EU:C:1982:322, 4 kohta ja edellä 58 kohdassa mainittu tuomio *Fédesa ym.*, EU:C:1990:391, 45 kohta).

103 Toisin kuin Lagardère väittää, oikeuskäytäntö ei perustu yksittäistapausta koskevien päätösten ja sääntelytoimen välillä tehtävälle erolle. On totta, että tuomiot, joissa unionin tuomioistuin on muistuttanut taannehtivuuskiellon periaatteesta, ovat koskeneet direktiivejä tai asetuksia. Unionin tuomioistuin on kuitenkin viitannut näissä tuomioissa kaikkiin unionin toimiin eikä pelkästään sääntelytoimiin. Kun kyse on nimenomaan mahdollisuudesta toteuttaa toimenpide kumoamistuomion jälkeen taannehtivasti, se on lisäksi jo todennut, että on syytä päättää, estääkö niille, joita asia koskee, kuuluva oikeusvarmuuden periaate sen, että kyseessä olevat toimet toteutetaan taannehtivasti, olipa kyse sitten asetuksista tai yksittäistapausta koskevista toimenpiteistä (tuomio 30.9.1982, *Roquette Frères*

v. neuvosto, 110/81, Kok., EU:C:1982:323, 21 kohta). Kolme unionin yleisen tuomioistuimen tuomioita, joita Lagardère on väliintulokirjelmässään lainannut (edellä 58 kohdassa mainittu tuomio O2 (Saksa) v. komissio, EU:T:2006:116, 48 kohta; tuomio 27.9.2006, GlaxoSmithKline Services v. komissio, T-168/01, Kok., EU:T:2006:265, 320 kohta ja tuomio 9.9.2008, Bayer CropScience ym. v. komissio, T-75/06, Kok., EU:T:2008:317, 63 ja 64 kohta), eivät myöskään koske kysymystä siitä, onko oikeudenkäynnissä suoritettuna kumoamisen johdosta tehty yksittäistapausta koskeva taannehtiva päätös laillinen, vaan kysymystä siitä ajankohdasta, jota kumotun toimen toteuttajan on korvaavan toimen toteuttaessaan pidettävä lähtökohtanaan määrittäessään asiaankuuluvat tosiseikat ja sovellettavat oikeussäännöt. Siltä osin kuin kyse on edellä 55 kohdassa mainitusta tuomiosta C ja F v. komissio (EU:F:2007:66), johon Lagardère myös vetoaa, on syytä todeta, että virkamiestuomioistuimien katsoi siinä, että asianomainen toimielin saattoi kyseisessä tapauksessa toteuttaa yksittäistapausta koskevan taannehtivan toimenpiteen, jolla kantaja siirrettiin eläkkeelle ja kantajalle myönnettiin työkyvyttömyyseläke, koska unionin tuomioistuimet olivat kumonnet aiemman päätöksen virheellisen oikeudellisen perustan vuoksi. Virkamiestuomioistuin ei sitä vastoin ottanut yleisesti kantaa mahdollisuuteen tehdä yksittäistapausta koskeva taannehtiva päätös. Lisäksi tässä asiassa taannehtiva toimenpide ei voinut a priori vaikuttaa kenenkään kolmannen osapuolen luottamuksensuojaan, sillä toimenpide koski ainoastaan kantajaa.

- 104 Näin ollen on syytä tarkistaa, onko tässä asiassa noudatettu kahta oikeuskäytännössä vahvistettua kriteeriä, joita taannehtivan hallintotoimen hyväksyminen edellyttää.
- 105 Kun kyse on edellä 102 kohdassa mieleen palautetusta ensimmäisestä oikeuskäytännön mukaisesta eli tavoiteltavaa päämäärää koskevasta kriteeristä, on syytä tutkia, oliko riidanalaisella päätöksellä yleisen edun mukainen päämäärä. Toisin kuin kantaja väittää, oikeuskäytännössä ei sitä vastoin katsota, että päämäärän täytyisi olla ehdottoman yleisen edun mukainen.
- 106 Uuden taannehtivan hyväksymispäätöksen tekemisellä pyrittiin tässä asiassa saavuttamaan useita yleisen edun mukaisia tavoitteita. Uuden päätöksen tavoitteena oli korjata tuomiossa T-452/04 (EU:T:2010:385) todettu lainvastaisuus. Se, että hallinto kunnioittaa laillisuusperiaatetta ja tuomion oikeusvoimaa, on aivan ilmeisesti yleisen edun mukainen päämäärä. Uudella päätöksellä pyrittiin lisäksi täyttämään oikeudellinen tyhjiö, jonka se, että unionin yleinen tuomioistuin oli kumonnut ensimmäisen hyväksymispäätöksen, oli aiheuttanut, ja siten suojaamaan niiden yritysten oikeusvarmuutta, joihin asetusta N:o 4064/89 sovellettiin ja jotka olivat osallistuneet vuoden 2004 yrityskeskittymään sekä vuonna 2008 toteutettuun kauppaan. Kyseisen asetuksen johdanto-osan 7 ja 17 perustelukappaleesta näet ilmenee, että sen pääasiallinen tavoite oli varmistaa keskittymäjärjestelyjen tehokas valvominen ja oikeusvarmuus sen soveltamisalaan kuuluvilla yrityksillä (ks. tuomio 20.11.2002, Lagardère ja Canal+ v. komissio, T-251/00, Kok., EU:T:2002:278, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 107 Toisella kriteerillä, jonka täytyessä hallinto voi toteuttaa takautuvan toimen ja joka liittyy luottamuksensuojaan, pyritään tarkistamaan, ettei taannehtivasti sovellettavalla yksittäistapausta koskevalla hallintotoimella loukata niiden henkilöiden, joita se koskee suoraan, eikä kolmansien tahojen luottamuksensuojaa.
- 108 Asianosaiset eivät ensinnäkään kiistä sitä, ettei riidanalaisella päätöksellä loukata väliintulijoiden tai Planetan luottamuksensuojaa. Näin ollen ei ole tarpeen tutkia kantajan väitteitä, joiden mukaan nämä kolme yhtiötä eivät missään tapauksessa voisi vedota luottamuksensuojan periaatteeseen. Kantajan osalta on toiseksi todettava, että – toisin kuin kantaja väittää – uuden taannehtivan päätöksen tekeminen ei ole ”luottamuksensuojan ja tuomioiden asianmukaisen täytäntöönpanon” periaatteen vastaista, sillä 7.1.2004 tehtyyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevaan päätökseen, joka satoi edelleen Lagardèrea, sisältyvien sitoumusten täytäntöönpano merkitsi sitä, että yhtäältä Lagardère ehdotti luovutettavien omaisuususerien ostajan hyväksymistä komissiolle ja toisaalta komissio käsittelee Lagardèren tekemän ostajaa koskevan ehdotuksen. Oikeuskäytännössä on jo todettu, että sitä vastoin sillä, että yhteisön toimielin kieltäytyy panemasta täytäntöön unionin tuomioistuinten tuomiota,

vaarannetaan se luottamus, joka jokaisella yksityisellä on oltava unionin oikeusjärjestykseen ja joka perustuu muun muassa siihen, että unionin tuomioistuinten antamia ratkaisuja noudatetaan (tuomio 12.12.2000, Hautem v. BEI, T-11/00, Kok., EU:T:2000:295, 51 kohta). Sillä, että komissio olisi pidättäytynyt tekemästä uutta hyväksymispäätöstä tässä asiassa, olisi voitu loukata tuomioiden noudattamista koskevaa periaatetta. Kantaja ei voi myöskään väittää, että sille olisi komission toiminnan vuoksi syntynyt perusteltuja odotuksia siitä, että kantaja itse nimitettäisiin Editisin omaisuuserien ostajaksi, sillä yksinomaan Lagardèrella oli toimivalta ehdottaa ostajaa komissiolle (ks. edellä 40 kohta).

- 109 Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kaksi oikeuskäytännössä vahvistettua kriteeriä, joita taannehtivasti vaikuttavan hallintotoimen toteuttaminen edellyttää, ovat tässä asiassa täyttäneet.
- 110 Kantaja väittää lopuksi, että koska unionin tuomioistuin tai unionin yleinen tuomioistuin eivät katsoneet tarpeelliseksi puuttua tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) vaikutuksiin ajallisesti, tämä merkitsee sitä, että kyseiset tuomioistuimet eivät katsoneet, että ensimmäinen hyväksymispäätös oli pitänyt vahvistaa taannehtivasti.
- 111 SEUT 264 artiklan toisen kohdan määräysten mukaan unionin tuomioistuimet voivat rajoittaa antamiensa kumoamistuomioiden taannehtivaa vaikutusta, ja ne voivat katsoessaan sen tarpeelliseksi todeta, miltä osin kumotun toimen vaikutuksia on pidettävä pysyvinä. Tuomioistuin voi myös omasta aloitteestaan pysyttää kumotun toimen vaikutukset (tuomio 1.4.2008, parlamentti ja Tanska v. komissio, C-14/06 ja C-295/06, Kok., EU:C:2008:176, 84–86 kohta) tai tehdä niin asianosaisten vaatimuksesta. Se, että unionin tuomioistuin tai unionin yleinen tuomioistuin eivät katsoneet tarpeelliseksi rajoittaa tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) taannehtivaa ulottuvuutta, ei kuitenkaan merkitse sitä, että tuomioistuimet olisivat katsoneet, että komissio ei voisi tehdä uutta hyväksymispäätöstä taannehtivasti. Tuomion vaikutuksiin puuttuminen ajallisesti on yhtäältä vain tuomioistuimen käytettävissä oleva mahdollisuus, ei sen velvollisuus. On syytä muistuttaa, että komissio ei toisaalta ainoastaan vahvistanut ensimmäistä hyväksymispäätöstä taannehtivasti vaan se nimitti uuden riippumattoman toimitsijamiehen ja arvioi tämän toimitsijamiehen laatiman kertomuksen ja oman tutkimuksensa perusteella sen jälkeen, täyttikö Wendel 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä asetetut ehdot, jotka koskivat Editisin omaisuuserien ostajaa.
- 112 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että ensimmäisen kanneperusteen toista osaa on pidettävä perusteettomana. Ensimmäinen kanneperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen kanneperuste, joka koskee sitä, että riidanalaisella päätöksellä ei ole oikeudellista perustaa

- 113 Kantajan mukaan siitä, että unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei Lagardère ollut noudattanut tiettyjä sitoumuksiaan, seurasi se, että yrityskeskittymälle annettua hyväksyntää ei voitu enää soveltaa ja että tämän vuoksi riidanalaisella päätöksellä ei ole oikeudellista perustaa. Koska Lagardère ei noudattanut sitoumustensa 1 ja 10 kohtaa, komissio ei voinut myöskään soveltaa 7.1.2004 tehtyä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevaa päätöstä.
- 114 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana kantajan väitteet. Lagardère katsoo lisäksi, että toinen kanneperuste on jätettävä tutkimatta, koska kantaja ei voi vedota 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen lainvastaisuuteen.

– Toisen kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen

- 115 Lagardère katsoo, että toinen kanneperuste on jätettävä tutkimatta, koska 7.1.2004 tehty yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskeva päätös on tullut tuomion C-551/10 P (EU:C:2012:681) julistamisen jälkeen lopulliseksi ja koska kantaja ei ole siitä lähtien voi enää vedota sen lainvastaisuuteen.
- 116 Nämä väitteet on hylättävä ilman, että niiden tutkittavaksi ottamisesta olisi tarpeen lausua, koska kantaja ei 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen lainvastaisuuteen vedotessaan väitä, että kyseinen päätös olisi lainvastainen, vaan se väittää, että päätöstä ei voida soveltaa sen vuoksi, että Lagardère ei noudattanut yhtä sitoumuksistaan.

– Riidanalaisen päätöksen oikeudellisen perustan puuttuminen

- 117 On syytä muistuttaa, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kantajan 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevasta päätöksestä nostaman kanteen, että unionin tuomioistuin hylkäsi unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta tehdyn valituksen ja että nämä tuomiot ovat oikeusvoimaisia. Hylkäämistuomiot ovat näet oikeusvoimaisia, mistä seuraa vain se, että kaikki uudet samaa asiaa koskevat kanteet, jotka on nostettu samojen asianosaisten välillä ja jotka perustuvat samalle perusteelle, on jätettävä tutkimatta (tuomio 19.9.1985, Hoogovens Groep v. komissio, 172/83 ja 226/83, Kok., EU:C:1985:355, 9 kohta). Hylkäämistuomio ei siten merkitse sitä, että riidanalainen toimi olisi pätevä, vaan ainoastaan, että mikään kantajan esittämistä kanneperusteista ei ollut perusteltu, ja sama koskee myös oikeusjärjestyksen perusteita koskevia perusteita, jotka tuomioistuimen on otettava huomioon viran puolesta. Näin ollen riidanalaiseen toimeen sovelletaan laillisuusolettamaa, mikä merkitsee myös sitä, että kaikilla unionin oikeuden oikeussubjekteilla on velvollisuus tunnustaa tämän toimen täysi tehokkuus niin kauan kuin niiden lainvastaisuutta ei ole vahvistettu (tuomio 13.2.1979, Granaria, 101/78, Kok., EU:C:1979:38, 5 kohta). Koska 7.1.2004 tehty yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskeva päätös on ollut unionin yleisen tuomioistuimen tuomiolla hylätyn kanteen kohteena ja koska unionin tuomioistuin on vahvistanut kyseisen tuomion, on katsottava, että tähän toimeen sovelletaan laillisuusolettamaa.
- 118 Lisäksi edellä olevasta 73–84 kohdasta ilmenee, että komissio ei ollut velvollinen peruuttamaan 7.1.2004 tehtyä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevaa päätöstä sen vuoksi, että Lagardère oli jättänyt noudattamatta yhtä velvoitetta mutta ei ehtoa. Mistään asiakirja-aineistoon sisältyvästä seikasta ei ilmene myöskään, että komissio olisi peruuttanut kyseisen päätöksen. Kuitenkin 7.1.2004 tehdyssä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä määritettyjen sitoumusten 14 kohdan mukaan luovutuksensaajan valinta edellytti komission hyväksyntää, komission piti varmistaa, että ehdokas täytti sitoumusten 10 kohdassa mainitut ehdot, ja komission piti ilmoittaa Lagardèrelle päätöksestään hyväksyä luovutuksensaaja tai olla hyväksymättä sitä tietyssä määräajassa. Nämä 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen määräykset ovat riidanalaisen päätöksen oikeudellinen perusta. Pannakseen täytäntöön sitoumukset, joita Lagardère oli 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen mukaan velvollinen noudattamaan, Lagardère esitti komissiolle 22.11.2010 uuden pyynnön siitä, että Wendel hyväksyttäisiin Editisin luovutettavien omaisuususerien ostajaksi.
- 119 Kaikesta edellä olevasta seuraa, että toinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

- Kolmas kanneperuste, joka koskee sitä, että komissio teki oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä, kun se otti huomioon 30.7.2004 jälkeiset tiedot ja käytti niitä valikoivasti
- 120 Kantaja väittää, että komissio teki oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä, kun se otti riidanalaisessa päätöksessään huomioon 30.7.2004 jälkeisiä tietoja. Kantaja katsoo lisäksi, että vaikka komissio olisikin voinut ottaa huomioon 30.7.2004 jälkeisiä tietoja, ne olisi pitänyt ottaa huomioon puolueettomalla tavalla.
- 121 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana kantajan väitteet.
- 122 Kantaja arvostelee komissiota ja toimitsijamiestä ensisijaisesti siitä, että Wendelin ostajaehdokkuutta arvioidessaan ne perustivat näkemyksensä 20.7.2004 jälkeisille tosiseikoille.
- 123 Riidanalaisen päätöksen 22 kohdasta ilmenee tältä osin, että komissio totesi tutkineensa kaikkia merkityksellisiä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja varmistaakseen sen, että Wendel todella täytti sitoumusten 10 kohdassa vahvistetut hyväksymisen edellytykset 4.6.2004, jolloin Lagardère esitti ensimmäisen hyväksymistä koskevan pyynnön. Komissio täsmensi lisäksi, että kun otetaan huomioon se, että Editis oli luovutettu Planetalle 30.5.2008, ja se, että komission oli tehtävä pääsääntöisesti tulevaan aikaan suuntautuva tutkimus, Editisin ja kyseessä olevien markkinoiden kehitystä koskeneet 4.6.2004 jälkeiset tiedot vahvistivat komission Wendelin ostajaehdokkuudesta tekemää arviota. Siten komissio arvioi ensin tilannetta 4.6.2004 (27–37 kohta) ja tarkasteli tämän jälkeen, vahvistiko tämän ajankohdan jälkeen tapahtunut kehitys kyseistä arviota (38–49 kohta). Komissio päätti johtopäätöksensä hyväksyä Wendelin taannehtivasti 4.6.2004 vallinneen tilanteen pohjalta, jota tämän ajankohdan jälkeinen kehitys vahvisti (50 kohta).
- 124 Uusi toimitsijamies totesi komissiolle toimittamassaan kertomuksessa myös, että sitä oli pyydetty tekemään Wendelin ostajaehdokkuudesta taannehtiva tutkimus, joka ajoittui ajankohtaan 30.7.2004, ja täydentämään tätä tutkimusta valmistelemalla Editisin kehitystä sen jälkeen, kun Wendel oli ostanut sen heinäkuussa 2004 ja kun Planeta oli ostanut sen toukokuussa 2008, koskenut katsaus.
- 125 Oikeuskäytännön mukaan hallintotoimen toteuttajan on toimen kumoamisen jälkeen toteutettava uusi korvaava toimi pitäen lähtökohtanaan ajankohtaa, jona hallintotoimi on toteutettu, tällöin voimassa olleen sääntelyn ja tällöin merkityksellisten tosiseikkojen perusteella [edellä 58 kohdassa mainittu tuomio O2 (Saksa) v. komissio, EU:T:2006:116, 47 ja 48 kohta; ks. vastaavasti myös edellä 103 kohdassa mainittu tuomio Bayer CropScience ym. v. komissio, EU:T:2008:317, 63 kohta]. Se voi vedota uudessa päätöksessä kuitenkin muihin syihin kuin niihin, joihin se perusti ensimmäisen päätöksensä (edellä 56 kohdassa mainittu tuomio Interporc v. komissio, EU:C:2003:125, 28–32 kohta).
- 126 Tästä oikeuskäytännöstä seuraa, että komissio toimi perustellusti, kun se lausui riidanalaisessa päätöksessään siitä, täyttikö Wendel todella sitoumusten 10 kohdassa vahvistetut hyväksymisen ehdot, ottaen huomioon sillä ensimmäisen hyväksymispäätöksen tekemisaikana 30.7.2004 tiedossaan olleet tosiseikat.
- 127 Samoin on syytä muistuttaa, että yrityskeskittymien valvonta edellyttää tulevaan aikaan suuntautuvaa tutkimusta kilpailutilanteesta, joka voi yrityskeskittymästä aiheutua tulevaisuudessa (tuomio 22.10.2002, Schneider Electric v. komissio, T-310/01, Kok., EU:T:2002:254, 443 kohta ja tuomio 19.6.2009, Qualcomm v. komissio, T-48/04, Kok., EU:T:2009:212, 89 kohta). Asia on näin myös silloin, kun arvioidaan ostajan elinkelpoisuutta ja kykyä ylläpitää ja kehittää toimivaa kilpailua asianomaisilla markkinoilla, mistä määrätään sitoumusten 10 kohdan b alakohdassa.
- 128 Komissio oli tässä asiassa väistämättä pakotettu tekemään yrityskeskittymästä aiheutuvaa kilpailutilannetta koskevan tutkimuksensa a posteriori. Komissio on näin ollen tarkastellut perustellusti sitä, tukivatko sen 30.7.2004 tiedossa olleiden seikkojen perusteella tekemää tutkimusta tämän ajankohdan jälkeistä ajanjaksoa koskeneet tiedot. Jos myöhemmän tilanteen tarkastelu olisi osoittanut,

ettei Wendel toiminut markkinoilla kilpailijan tavoin, komissio olisi ollut velvollinen arvioimaan Lagardèren esittämää uutta hyväksymistä koskevaa pyyntöä koskevassa tutkimuksessa tästä aiheutuvia seurauksia.

129 Kantaja arvostelee komissiota toissijaisesti siitä, että komissio käytti 30.7.2004 jälkeisiä tietoja valikoivasti ja osittain. Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee kuitenkin, että komissio otti todella huomioon sen, että Wendel oli myynyt Editisin edelleen toukokuussa 2008 (47–49 kohta) ja että Editis oli säilyttänyt toisen sijansa kustannustoiminnassa Ranskassa (38, 42, 43 ja 45 kohta), ja että komissio totesi, ettei kyseinen toteamus ollut ristiriidassa Lagardèren sitoumusten ja erityisesti niiden 10 kohdan b alakohdan kanssa, jonka mukaan luovutuksensaajan piti olla kykenevä ylläpitämään tai kehittämään toimivaa kilpailua.

130 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kolmas kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Neljäs kanneperuste, joka koskee sitä, että Wendelin ostajaehdokkuutta arvioitaessa on tehty oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä

131 Kantaja katsoo, että komission olisi pitänyt tarkastella uudelleen kaikkia niitä tietoja, jotka olivat saatavilla ajankohtana, jona pyyntö Wendelin ostajaehdokkuuden hyväksymisestä esitettiin, ja erityisesti Wendelin kykyä kehittää toimivaa kilpailua markkinoilla. Kantaja väittää, ettei komissio ole joka tapauksessa voinut tukeutua 30.7.2004 jälkeisiin seikkoihin. Kantaja katsoo, että 30.7.2004 jälkeiset tosiseikat osoittavat kantajan näkemyksen olevan oikea, koska Wendel myi Editisin edelleen vain neljän vuoden kuluttua ja koska Editisistä ei ole tullut ensimmäisellä sijalla ranskankielisillä kustannusmarkkinoilla olevaa ranskalaista yritystä.

132 Kantaja arvostelee komissiota lisäksi siitä, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, koska se ei verrannut Wendelin odotettavissa olevaa sisäistä kannattavuusastetta muiden Lagardèren ennakkoon valitsemien konsortioiden kannattavuusasteeseen ja koska se ei ottanut huomioon sitä, että Wendelillä ei ollut lainkaan kustannusalan kokemusta. Komissio on kantajan mukaan tehnyt myös ilmeisen arviointivirheen, koska se ei ottanut huomioon sitä, että sitoumusten 10 kohdassa olevasta riippumattomuutta koskevasta ehdosta huolimatta sama henkilö toimi sekä Lagardèren että Wendelin hallinnossa, ja komissio on lisäksi perustellut riidanalaisen päätöksen tältä osin puutteellisesti. Komissio on lisäksi jättänyt huomiotta vaikutuksen, jota näiden kahden yrityksen välisillä väliaikaisilla sopimuksilla saattoi Wendelin riippumattomuuden kannalta olla.

133 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana kantajan väitteet.

134 Kun kyse on kantajan väitteistä, jotka koskevat komission mahdollisuutta perustaa kantansa 30.7.2004 jälkeisille seikoille ja tällaisten seikkojen mahdollista huomioon ottamista jättämisestä, on aluksi muistutettava, että edellä olevista 125–128 kohdasta ilmenee, että komissio otti riidanalaisessa päätöksessä perustellusti kantaa siihen, täyttikö Wendel todella sitoumusten 10 kohdassa asetetut hyväksymisen ehdot, ottaen huomioon tosiseikat, jotka sillä oli tiedossaan 30.7.2004, jolloin ensimmäinen hyväksymispäätös tehtiin, ja vahvisti tutkimustaan tämän ajankohdan jälkeistä ajanjaksoa koskeneilla tiedoilla.

135 Tätä kanneperustetta tutkittaessa on myös muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 4064/89 aineellisissa säännöksissä ja erityisesti sen yrityskeskittymien arviointia koskevassa 2 artiklassa komissiolle annetaan tietty harkintavalta erityisesti taloudellisten seikkojen arvioinnissa. Näin ollen harkintavallan käytön tuomioistuINVALVONNASSA, jolla on olennainen merkitys keskittymiä koskevien säännösten soveltamisessa, on otettava huomioon se harkintavalta, joka komissiolle annetaan keskittymiä koskevissa taloudellisuonteisissa oikeussäännöissä (edellä 44 kohdassa mainittu tuomio Ranska ym. v. komissio, EU:C:1998:148, 223 ja 224 kohta ja tuomio 6.6.2002, Airtours v. komissio, T-342/99, Kok., EU:T:2002:146, 64 kohta).

136 Vaikka unionin tuomioistuimet tunnustavat komissiolla olevan harkintavaltaa erityisesti taloudellisissa asioissa, se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että unionin tuomioistuinten on pidättäydyttävä valvomasta sitä, miten komissio on tulkinnut taloudellisuonteisia seikkoja. Sen lisäksi, että unionin tuomioistuinten on erityisesti tutkittava esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, niiden luotettavuus ja johdonmukaisuus, niiden on myös tarkastettava, sisältävätkö nämä todisteet kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty. Tällainen valvonta on sitäkin tarpeellisempaa silloin, kun edellytetään tulevaan aikaan suuntautuvaa tutkimusta (tuomio 15.2.2005, komissio v. Tetra Laval, C-12/03 P, Kok., EU:C:2005:87, 39 kohta ja edellä 127 kohdassa mainittu tuomio Qualcomm v. komissio, EU:T:2009:212, 92 kohta).

137 Kun unionin tuomioistuimet valvovat komission tekemiä monitahoisia taloudellisia arviointeja asetuksessa N:o 4064/89 niille annettua harkintavaltaa käyttäen, valvonnan on rajoitettava tarkasteluun, joka koskee menettelyä ja perusteluja koskevien sääntöjen noudattamista sekä tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, sitä, ettei ole tehty ilmeistä arviointivirhettä, ja sitä, ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. Erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei ole korvata komission taloudellista arviointia omalla arvioinnillaan (tuomio 3.4.2003, Petrolessence ja SG2R v. komissio, T-342/00, Kok., EU:T:2003:97, 101 kohta). Samoin silloin, kun kyse on sitoumusten tarpeellisuuden arvioimisesta yrityskeskittymän aiheuttamien vakavien epäilyjen hälventämiseksi, tuomioistuimen ei pidä korvata komission arviointia omalla arvioinnillaan, vaan sen valvonta rajoittuu sen selvittämiseen, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä. (edellä 43 kohdassa mainittu tuomio easyJet v. komissio, EU:T:2006:187, 128 kohta). Kun kyse on sitoumusten täyttämisen arvioimisesta, tuomioistuinvalvonta on samaa kuin se, jota harjoitetaan arvioitaessa yrityskeskittymän soveltuvuutta yhteismarkkinoille tai tarvetta saada sitoumuksia, jotta yrityskeskittymä voitaisiin hyväksyä (em. tuomio Petrolessence ja SG2R v. komissio, EU:T:2003:97, 101–103 kohta).

138 Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen on tässä asiassa harjoitettava rajoitettua valvontaa silloin, kun kyse on monitahoisista taloudellisista arvioinneista, jotka komission on pitänyt suorittaa riidanalaisen päätöksen tehdäkseen, eikä sen pidä korvata komission taloudellista arviointia omalla arvioinnillaan. Sitä vastoin silloin, kun kyse on muista arvioinneista, joita komission on pitänyt Wendelin ostajaehdokkuutta arvioidessaan tehdä, valvonta on kokonaisvaltaista.

139 Kantajan tämän kanneperusteen yhteydessä esittämää kuutta väitettä on tutkittava näiden periaatteiden valossa.

140 Aivan aluksi on muistutettava, että Lagardèren sitoumusten 10 kohdan mukaan toimivan kilpailun säilyttämiseksi asianomaisilla markkinoilla Lagardère sitoutuu luovuttamaan Editisin kyseessä olevat omaisuuserät yhdelle tai useammalle riippumattomalle luovutuksensaajalle, joka täyttää seuraavat ehdot:

”Lagardèrella ei saa olla huomattavaa välitöntä tai välillistä intressiä luovutuksensaajassa tai -saajissa.

luovutuksensaajan tai -saajien on oltava elinkelpoisia ja kykeneviä toimijoita, joilla on taloudellinen kannustin ylläpitää tai kehittää toimivaa kilpailua, tämän sanamuodon sulkematta a priori pois mitään teollista tai taloudellista ostajaryhmää.

Se, että potentiaalinen ostaja ostaa yhden tai useamman luovutetun omaisuuserän, ei myöskään saa olla omiaan aiheuttamaan uusia kilpailuongelmia eikä uhata viivästyttää sitoumusten täytäntöönpanoa. Lagardèren on kyettävä osoittamaan komissiolle, että ostaja täyttää sitoumuksissa vahvistetut edellytykset ja että luovutettu omaisuuserä tai luovutetut omaisuuserät luovutetaan näiden sitoumusten mukaisesti.

Luovutuksensaajan tai -saajien on pitänyt saada tai kohtuudella voitava olettaa saavan kaikki tarvittavat luvat luovutettujen omaisuuserien hankkimiseksi ja hyödyntämiseksi.”

- 141 Kantaja väittää ensiksikin, että 30.7.2004 jälkeiset tiedot osoittavat kantajan näkemyksen olevan oikean, koska Wendel myi Editisin edelleen vain neljän vuoden kuluttua ja koska Editisistä ei ole tullut ensimmäisellä sijalla ranskankielisillä kustannusmarkkinoilla olevaa ranskalaista yritystä. Asiakirja-aineistosta ilmenee kuitenkin, että Wendel osoittautui Lagardèren sitoumusten 10 kohdan b alakohdassa asetettujen ehtojen mukaisesti elinkelpoiseksi, kykeneväksi ja toimivaa kilpailua markkinoilla kehittäneeksi toimijaksi. On riidatonta, että sen jälkeen, kun Wendel hankki Editisin omistukseensa, Editisin toiminta ja liikevaihto kasvoivat merkittävästi, mikä johdosta Wendel kykeni myymään Editisin edelleen Planetalle toukokuussa 2008. Kantaja ei väitä, että tämän edelleen myynnin vuoksi kilpailu markkinoilla olisi heikentynyt.
- 142 Kantaja väittää toiseksi, että komission olisi pitänyt arvioida Wendelin kykyä ja kannustinta ylläpitää ja kehittää toimivaa kilpailua. Riidanalaisen päätöksen 28–35 kohdasta ilmenee kuitenkin komission suorittaman tarkastelun koskeneen Lagardèren sitoumusten 10 kohdan b alakohdassa asetettuja ehtoja, kun komissio tutki, oliko Wendel yhtäältä elinkelpoinen toimija (28 ja 29 kohta) ja kykenikö Wendel toisaalta ylläpitämään ja kehittämään Editisiä tosiasiallisena kilpailijana asianomaisilla markkinoilla (30–34 kohta). Näin ollen komissio ei tyytynyt tutkimaan vain sitä taloudellista hyötyä, jonka Wendel voisi liiketoimesta saada, vaan se tutki myös Editisin resursseja ja korosti Wendelin halua säilyttää olemassa olevat johtoryhmät sekä sitä, että Wendel oli laatinut sisäisen ja ulkoisen kasvun strategian sisältävän liiketoimintasuunnitelman. Kantajan väitteet siitä, että komissio ei olisi tutkinut Wendelin kykyä kehittää toimivaa kilpailua, eivät pidä siten paikkaansa, sillä komissio tutki Wendelin kykyä ylläpitää ja kehittää Editisiä niin, että siitä tulisi tosiasiallinen kilpailija.
- 143 Kantaja arvostelee komissiota kolmanneksi siitä, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, koska se ei verrannut Wendelin sisäistä odotettavissa olevaa kannattavuusastetta muiden Lagardèren ennakkoon valitsemien konsortioiden kannattavuusasteeseen, vaikka se vertaili Editisin johtoresurssien säilyttämisen osalta Wendelin tarjousta muihin tarjouksiin.
- 144 On muistutettava, että sitoumusten 13 kohdan b kohdan ja 14 kohdan mukaan Lagardèren oli esitettävä komissiolle luettelo niistä potentiaalisista ostajista, joihin se aikoi olla yhteydessä, ja Lagardèren tekemä luovutuksensaajan tai -saajien valinta edellytti hyväksyntää komissiolta, joka teki päätöksen tarvittavat tiedot ottaen huomioon, jotta se voi varmistaa, että luovutuksensaaja tai -saajat täyttivät sitoumuksissa vahvistetut hyväksymisen edellytykset. Sitoumusten 20 kohdan mukaan ilmoituksen tekijän suorittaman ostajan tai ostajien valintamenettelyn piti tapahtua komission hyväksymän toimitsijamiehen valvonnassa ja toimitsijamiehen tehtävänä oli valvoa, että Lagardèren sitoumukset pantiin täytäntöön 21 kohdan g alakohdan mukaisesti tyydyttävällä tavalla eli että kiinnostuneiden kolmansien tahojen kanssa käytäisiin luovutusta koskevia neuvotteluja 25 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, jossa ilmoituksen tekijä olisi laiminlyönyt vastuulleen ottamiensa veloitteiden täyttämisen asetetussa määräajassa. Sitoumusten 11 kohdassa täsmennettiin, että Lagardèren piti tehdä parhaansa, jotta se saisi myytyä kaikki luovutettavat omaisuuserät yhdelle ainoalle luovutuksensaajalle, mutta pitää tavoitteenaan kuitenkin parhaan mahdollisen arvonnousun saamista. Tätä valintamenettelyä, jossa yksinomaan Lagardèrellä oli toimivalta ehdottaa Editisin omaisuuserien ostajaa komissiolle ja jossa komission piti toimivan kilpailun ylläpitämiseksi asianomaisilla markkinoilla varmistaa vain se, että Lagardèren valitsema ostaja täytti sitoumuksissa vahvistetut kriteerit, ei ollut määritelty näin selkeästi riidanalaisessa päätöksessä vaan 7.1.2004 tehdyssä yrityskesittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä, jonka laillisuutta kantaja ei voi enää riitauttaa, koska tuomio T-452/04 (EU:T:2010:385) on jo oikeusvoimainen (edellä 117 kohdassa mainittu tuomio Hoogovens Groep v. komissio, EU:C:1985:355, 9 kohta).
- 145 Lisäksi on muistutettava, että yrityskesittymiä koskevan oikeuden sovellettavissa säännöksissä ei edellytetä, että komissio itse järjestäisi luovutettavien omaisuuserien ostajaehdokkaiden valintamenettelyn tai vertailisi näiden eri ehdokkaiden ansioita. Korjaustoimenpiteistä annetun tiedoksiannon 21 kohdassa todetaan lisäksi tältä osin seuraavaa: ”Sen jälkeen kun liiketoiminnan luovuttamisesta on tehty hyväksymispäätöksen ehto, osapuolten tehtävä on löytää sopiva ostaja ko. liiketoiminnalle.” Tämä kohta ei näyttäisi olevan ristiriidassa asetuksen N:o 4064/89 säännösten

kanssa. Kyseisen asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädetään ainoastaan mahdollisista ”asianomaisten yritysten [ilmoitettuun yrityskeskittymään] tekemistä muutoksista” sen saattamiseksi yhteismarkkinoille soveltuvaksi, mutta siinä ei määritellä tähän tulokseen pääsemiseksi sovellettavaa menettelyä. Unionin tuomioistuin muistutti tuomiossa C-551/10 P (EU:C:2012:681), että asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään komission tehtäväksi varmistaa, ettei sen valvottavana olevilla keskittymillä luoda tai vahvisteta sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyisi, ja että komission tehtävänä ei siis ole luoda täydellisen kilpailun järjestelmää eikä päättää talouden toimijoiden puolesta siitä, kenen tulisi markkinoilla toimia (66 ja 67 kohta). Unionin tuomioistuin totesi siten, että komissiolla on käytettävissään ainoastaan mahdollisuus hyväksyä tai hylätä sille esitetty ostajaehdokas (76 kohta).

- 146 Kun komissio arvioi sitoumusten tarpeellisuutta yrityskeskittymän aiheuttamien vakavien epäilyjen hälventämiseksi, unionin tuomioistuimet katsovat, ettei niiden pidä korvata komission arviointia omalla arvioinnillaan ja että siten se, että kolmas osapuoli väittää ehdotettujen sitoumusten jääneen huomiotta, ei sinänsä osoita, että riidanalaista päätöstä rasittaisi ilmeinen arviointivirhe. Näin ollen se, että muitakin sitoumuksia olisi voitu hyväksyä tai että ne olisivat olleet kilpailun kannalta jopa edullisempia, ei voi johtaa päätöksen kumoamiseen, mikäli komissio on voinut kohtuudella päätellä, että vakavat epäilyt voidaan hälventää päätöksessä huomioon otetuilla sitoumuksilla (tuomio 30.9.2003, *ARD v. komissio*, T-158/00, Kok., EU:T:2003:246, 328 ja 329 kohta ja edellä 43 kohdassa mainittu tuomio *easyJet v. komissio*, EU:T:2006:187, 128 ja 129 kohta). Vastaavasti unionin yleisen tuomioistuimen asiana ei tässä asiassa ole tehdä vertailevaa tutkimusta Lagardèrelle vuonna 2004 tehdyistä eri tarjouksista, eikä komissio ollut velvollinen vertailemaan eri ostajien odotettavissa olevaa sisäistä kannattavuusastetta, sillä Lagardèren ainoaksi ostajaksi esittämän Wendelin ehdokkuus vaikutti täyttävän Lagardèren sitoumukset.
- 147 Lopuksi on täsmennettävä, että kantajan väite siitä, että komissio olisi vertaillut useiden eri ostajien tarjouksia tältä osin, ei pidä paikkaansa. Riidanalaisen päätöksen 30 kohdasta näet ilmenee, että arvioidessaan sitä, oliko Wendel ehdokas, joka kykenisi ylläpitämään ja kehittämään Editisiä toimivana kilpailijana asianomaisilla markkinoilla, komissio totesi Wendelin sitoutuneen säilyttämään Editisin johto- ja toimitusresurssit ja korostaneen, että tämän lähestymistavan ansiosta se kykenisi takaamaan Editisin kehityksen paremmin kuin silloin, jos Editisin olisi ostanut jokin alalla toimiva kilpailija, joka olisi väistämättä järjestänyt uudelleen johdon harjoittaman valvonnan.
- 148 Kantaja arvostelee komissiota neljänneksi siitä, ettei komissio ottanut huomioon sitä, että Wendelillä ei ollut kustannusalan kokemusta. Sitoumusten 10 kohdan b alakohdasta ilmenee kuitenkin nimenomaisesti, että luovutettavien omaisuuserien luovutuksensaaja voitiin valita rahoituksellisten ostajien joukosta, minkä unionin yleinen tuomioistuin (tuomio T-279/04, EU:T:2010:384, 344 ja 345 kohta) ja unionin tuomioistuin (tuomio C-551/10 P, EU:C:2012:681, 78 kohta) vahvistivat tutkiessaan 7.1.2004 tehdyn yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevan päätöksen laillisuutta. Kantajan väite ei pidä myöskään paikkaansa, sillä riidanalaisen päätöksen 30 kohdassa komissio tarkasteli nimenomaisesti sitä, oliko Wendel toimija, joka kykenisi ylläpitämään ja kehittämään toimivaa kilpailua huolimatta siitä, ettei Wendelillä ollut kustannusalan kokemusta. Komissio muistutti, että Editisillä oli oman elinkelpoisuutensa varmistamiseksi käytettävissään edelleen tarvittavat johto-, toimitus- ja tukiresurssit ja että Wendel oli sitoutunut säilyttämään ne. Tältä osin on todettava, että Lagardère oli sitoumustensa 12 kohdan b alakohdan mukaan velvollinen olemaan rekrytoimatta Editisin hallituksen jäseniä ja luovutettujen omaisuuserien toimituksen keskeisiä johtajia ennen tietyn määräjän umpeutumista.
- 149 Kantaja arvostelee komissiota viidenneksi siitä, että komissio katsoi Wendelin täyttävän sitoumuksissa asetetun riippumattomuutta koskevan ehdon, vaikka yksi sen toimihenkilöistä oli samanaikaisesti Lagardèren valvontaneuvoston ja tilintarkastuskomitean jäsen.

- 150 Lagardèren sitoumusten 10 kohdan mukaan Lagardère sitoutui toimivan kilpailun säilyttämiseksi asianomaisilla markkinoilla ”luovuttamaan Editisin omaisuuserät yhdelle tai useammalle riippumattomalle luovutuksensaajalle”. Kyseisen 10 kohdan a alakohdassa määrättiin vielä, että Lagardèrella ei saanut olla ”huomattavaa välitöntä tai välillistä intressiä luovutuksensaajassa”. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tuomion T-279/04 (EU:T:2010:384) 346 kohdassa kantajan yhdeksännen kanneperusteensa tueksi esittämän väitteen, joka mukaan Lagardèren sitoumukset eivät olisi olleet sopusoinnussa korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 49 kohdan kanssa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että yksistään se, että luovutuksensaajassa tai -saajissa ei ole huomattavaa välitöntä tai välillistä intressiä – siten kuin tästä Lagardèren sitoumusten 10 kohdassa määrätään – vaikuttaa olevan sopusoinnussa sen ehdon kanssa, joka koskee ostajan ja osapuolten välisten sidonnaisuuksien puuttumista ja josta määrätään korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 49 kohdassa, sillä Lagardèren sitoumusten 10 kohdan mukaan luovutus voitiin tehdä vain ”yhdelle tai useammalle ilmoituksen tekijästä riippumattomalle luovutuksensaajalle” ja yhden tai useamman luovutetun omaisuuserän ostaminen ”ei saa olla omiaan aiheuttamaan uusia kilpailuongelmia”.
- 151 On täsmennettävä, että unionin yleinen tuomioistuin arvioi sitoumusten 10 kohdassa ja 10 kohdan a alakohdassa määrättyä kahta ehtoa näin yhtenä kokonaisuutena ja katsoi, että sitä, että ”Lagardèrella ei ollut huomattavaa välitöntä tai välillistä intressiä luovutuksensaajassa tai -saajissa” – mistä sitoumusten 10 kohdassa määrättiin – oli tutkittava ottaen huomioon 10 kohdassa asetettu yleinen ehto, jonka mukaan luovutuksensaajan piti olla Lagardèresta riippumaton.
- 152 Tässä asiassa on tutkittava, noudattiko komissio Wendelin ostajaehdokkuutta arvioidessaan todellakin ehtoa, jonka mukaan Wendelin piti olla Lagardèresta riippumaton ja josta määrättiin sitoumusten 10 kohdassa ja 10 kohdan a alakohdassa tarkasteltuna yhdessä korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 49 kohdan kanssa. Ostajan riippumattomuutta koskevalla ehdolla pyritään erityisesti takaaman ostajan kyky toimia markkinoilla tosiasiallisena ja itsenäisenä kilpailijana ilman, että luovuttaja kykenisi vaikuttamaan sen strategiaan ja valintoihin. Riippumattomuutta voidaan arvioida tutkimalla kahden yhtiön välisiä omistukseen liittyviä, rahoituksellisia, kaupallisia, henkilöllisiä ja aineellisia yhteyksiä.
- 153 Kun kyse on osapuolten riippumattomuudesta, komissio totesi riidanalaisen päätöksen 27 kohdassa, että ”alkuperäisen hyväksymistä koskevan pyynnön esittämishetkellä vuonna 2004 Wendel oli Lagardère -konsernista riippumaton” ja että ”näiden kahden yhtiön välillä ei ollut mitään omistukseen liittyvää tai muuta taloudellista yhteyttä”. Kantaja ei riitautu tätä toteamusta, eikä kantaja väitä myöskään, että näiden kahden yhtiön välillä olisi aineellisia ja rahoituksellisia yhteyksiä.
- 154 Kantaja vetoaa toki perustellusti siihen, että sama henkilö on ollut jäsenenä Lagardèren ja Wendelin tietyissä johto- ja valvontaelimissä. On näet riidatonta, että P. oli vuodesta 1998 alkaen yksi Lagardèren hallintoneuvoston 15 jäsenestä ja kyseisen yhtiön tilintarkastuskomitean jäsen. P. oli lisäksi vuodesta 2002 alkaen aina 31.5.2005 asti yksi Wendelin hallituksen 12 jäsenestä, yksi sen nimitys- ja palkkauskomitean kolmesta jäsenestä ja yksi sen tilintarkastuskomitean viidestä jäsenestä.
- 155 Se, että P. oli jäsenenä molempien yhtiöiden elimissä, ei ole tämän asian olosuhteissa kuitenkaan omiaan osoittamaan, että Wendel olisi ollut Lagardèrestä riippuvainen ostaja.
- 156 Lagardère oli 30.7.2004 Ranskan oikeuden mukainen dualistinen kommandiittiosakeyhtiö (société en commandite par actions), joka toiminnasta säädetään Ranskan kauppalain (code de commerce) L 226-1–L 226-14 §:n säännöksissä. Sitä johti siten johtokunta hallintoneuvoston valvonnan alaisuudessa. Koska P. oli hallintoneuvoston eikä johtokunnan jäsen, Wendelin mukaan hänellä oli yksinomaan yhtiön johdon valvontaan ja ohjaukseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi tilintarkastuskomitean jäsenenä P:n vastuulla oli pääasiassa taloudellisia ja tilintarkastukseen liittyviä asioita.

- 157 Wendel oli 30.7.2004 Ranskan oikeuden mukainen monistinen osakeyhtiö, joka toiminnasta säädetään Ranskan kauppalain L 225-17–L 225-56 §:n säännöksissä. Siten sitä hallinnoi hallitus, jonka tehtävänä oli yhtiön toiminnan suuntaviivojen määrittäminen. Kuten Wendel toteaa, hallituksen jäsenillä oli Ranskan kauppalain L 225-37 §:n säännösten mukaan vaitiolovelvollisuus, mutta heillä oli myös lojaalisuusvelvollisuus yhtiötä kohtaan erityisesti kauppalain L 242-6 §:n säännösten perusteella. P. oli lisäksi jäsenenä myös Wendelin nimitys- ja palkkauskomiteassa sekä tilintarkastuskomiteassa, joiden tehtävänä oli valmistella vähintään neljä kertaa vuodessa kokoontuvan hallintoneuvoston päätöksentekoa. Tilintarkastuskomitea oli toimivaltainen erityisesti kirjanpitoon liittyvissä kysymyksissä, kun nimitys- ja palkkauskomitean piti puolestaan tehdä ehdotuksia erityisesti hallituksen jäsenten nimittämisestä, hallituksen puheenjohtajan ja apulaistoimitusjohtajan palkkioista sekä johdon voitonjakopolitiikan suuntaviivoista. Toimintakertomuksesta vuodelta 2004 käy ilmi, että nimitys- ja palkkauskomitean 9.7., 6.9., 23.9. ja 22.10.2004 pidettyjen kokousten esityslistalla olivat olleet Editisin hankintaan perustuvat bonukset, investoinnit Editisiin ja Wendelin johdon osallistuminen Editisin pääomaan.
- 158 Lisäksi sivulla 10 olevassa alaviitteessä, johon riidanalaisen päätöksen 27 kohdassa viitataan ja jonka komissio toimitti vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen prosessinjohtotoimenpiteeseen, todetaan tarkemmin ottaen seuraavaa: ”Siltä osin kuin kyse on Lagardèren ja Wendelin välisestä henkilöä koskevasta yhteydestä, komissio panee merkille, että Wendelin edustajat ovat ennen ensimmäistä hyväksymispäätöstä sitoutuneet siihen, että [P.] ei enää jatka Wendelin hallituksen jäsenenä.” Riidanalaisesta päätöksestä ja unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa esittämiin kysymyksiin annetuista vastauksista ilmenee näin ollen, että Wendel oli sitoutunut komission pyynnöstä muodollisesti 27.7.2004 siihen, että yhtäältä P. päättää toimikautensa tässä yhtiössä yhtiön ehdokkuuden hyväksymisestä laskettavassa yhden vuoden määräajassa, että toisaalta P. ei osallistu tämän määräajan kuluessa hallituksen ja muiden sisäisten komiteoiden päätöksentekoon silloin, kun päätöksenteko liittyy konsernin kustannustoimintaan, ja että P. ei saa Wendelin johtajilta tai operatiivisilta päälliköiltä kustannusalaan koskevia luottamuksellisia tietoja.
- 159 Kaikkien näiden seikkojen perusteella voidaan päätellä komission huolehtineen siitä, että siitä, että P. toimi Wendelissä, ei ole aiheutunut haittaa tämän yhtiön riippumattomuudelle ja siten toimivan kilpailun ylläpitämiselle ja kehittämiselle asianomaisilla markkinoilla. Yksinomaan sen perusteella, että P. toimi molempien yhtiöiden elimissä, ei voida päätellä, että Lagardère olisi vaikuttanut Wendelin toimintaan markkinoilla ja että ostajan riippumattomuutta koskevaa ehtoa ei olisi noudatettu, kun mitään muitakaan seikkoja ei ole esitetty.
- 160 Kun kyse on kantajan väitteistä, joiden mukaan se, että P. toimi molempien yhtiöiden johto- ja valvontaelimissä, on ollut erityisen ongelmallista sinä ajanjaksona, jolloin Lagardère desinvestoi ja valitsi ostajaa, on syytä muistuttaa, että yhtäältä komissio valvoi tiiviisti des-investointia koskevaa menettelyä ja että toisaalta komission tehtävänä ei ole luoda täydellisen kilpailun järjestelmää eikä päättää talouden toimijoiden puolesta siitä, kenen tulisi markkinoilla toimia; Lagardère oli ainoa, jonka tehtävänä oli löytää asianmukainen ostaja, joka komission piti sen jälkeen hyväksyä (ks. edellä 144 ja 145 kohta).
- 161 Kun kyse on lopuksi kantajan väitteestä siitä, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat nimenomaan näiltä osin riittämättömät, väitteitä on syytä tutkia kuudennen kanneperusteen yhteydessä.
- 162 Kantaja arvostelee komissiota kuudenneksi siitä, että se oli jättänyt huomiotta vaikutuksen, joka näiden kahden yhtiön välisillä väliaikaisilla sopimuksilla saattoi Wendelin riippumattomuuden kannalta olla sen vuoksi, että Lagardèren kokonaisuudessaan omistama Hachette-yhtiö maksoi edelleen Editisille palkkiot tiettyjen asiakirjojen jakelusta. Koska nämä väliaikaiset sopimukset olivat osa Lagardèren sitoumuksia ja koska ne oli määritelty 7.1.2004 tehdyssä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevassa päätöksessä (ks. kyseisen päätöksen liitteessä 1 olevat 13 ja 14 kohta), tämä väite on hylättävä, sillä kantaja ei voi enää riitauttaa mainitun päätöksen lainmukaisuutta (ks. edellä 144 kohta).

163 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että neljäs kanneperuste on hylättävä perusteettomana, jollei edellä 161 kohdassa tehdystä varaumasta muuta johdu.

Viides kanneperuste, joka koskee sitä, että harkintavaltaa on käytetty väärin

164 Kantajan mukaan harkintavaltaa olisi käytetty riidanalaisessa päätöksessä väärin, koska komissio sovelsi SEUT 266 artiklaa vahvistaakseen ensimmäisen hyväksymispäätöksen a posteriori sen sijaan, että se olisi pitänyt lähtökohtanaan ajankohtaa, joka edelsi unionin yleisen tuomioistuimen ja unionin tuomioistuimen toteamaa lainvastaisuutta.

165 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana kantajan väitteet.

166 Oikeuskäytännön mukaan (edellä 58 kohdassa mainittu tuomio Fédesa ym., EU:C:1990:391, 24 kohta) harkintavallan väärinkäytöstä on kyse silloin, kun unionin toimielin on toteuttanut toimen yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi tai EUT-sopimuksessa asian käsittelyjärjestykseksi erityisesti määrätyn menettelyn välttämiseksi. Unionin tuomioistuimet katsovat siten, että harkintavaltaa on käytetty väärin ainoastaan silloin, kun objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että toimi on toteutettu yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi (ks. tuomio 11.11.2004, Ramondín ym. v. komissio, C-186/02 P ja C-188/02 P, Kok., EU:C:2004:702, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Jos päämääriä on useita, päätöstä ei rasita harkintavallan väärinkäyttö, vaikka pätevien tavoitteiden lisäksi esitetään tavoite, joka ei ole perusteltu, jos päätöksessä ei unohdeta olennaista päämäärää (tuomio 21.12.1954, Italia v. korkea viranomainen, 2/54, Kok., EU:C:1954:8; ks. myös vastaavasti tuomio 8.7.1999, Vlaamse Televisie Maatschappij v. komissio, T-266/97, Kok., EU:T:1999:144, 131 kohta).

167 Kantaja väittää, että komissio on tässä asiassa vahvistanut ensimmäisen hyväksymispäätöksen a posteriori pikemminkin yksityistä intressiä edistääkseen kuin antaakseen etusijan yleiselle edulle.

168 Kantaja väittää tämän kanneperusteen tueksi ensiksikin, että komissio teki riidanalaisen taannehtivan päätöksen lainvastaisesti, koska se olisi ollut velvollinen määräämään seuraamuksia siitä, että Lagardère oli rikkonut yhtä antamistaan sitoumuksista. Ensimmäisen kanneperusteen tutkimisesta seuraa kuitenkin, että komissio saattoi yhtäältä tehdä taannehtivan päätöksen laillisesti ja että komissiolla ei toisaalta ollut velvollisuutta peruuttaa 7.1.2004 tehtyä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevaa päätöstä ja määrätä Lagardèrelle seuraamuksia. Uuden taannehtivan hyväksymispäätöksen tekemisellä pyrittiin lisäksi saavuttamaan useita yleisen edun mukaisia tavoitteita, joista muistutettiin ensimmäisen kanneperusteen tutkimisen yhteydessä.

169 Kantaja väittää toiseksi, että riidanalaisella päätöksellä on pyritty siihen, että kantajan Lagardèrea ja Wendeliä vastaan 4.11.2010 Tribunal de commerce de Parisissa (Ranska) nostama kanne, joka koski ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, 4.11.1950 Roomassa allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus') 6 artiklan määräysten loukkaamista, ei menestyisi. Kantaja täsmensi istunnossa pyrkiensä tällä kanteella siihen, että kansallinen tuomioistuin toteaisi Lagardèren ja Wendelin välisen luovutus sopimuksen pätemättömäksi sen perusteella, että se oli ristiriidassa yleisen järjestyksen systematiikan kanssa, koska unionin yleinen tuomioistuin oli kumonnut Wendelin hyväksymistä koskevan ensimmäisen päätöksen.

170 On totta, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoo, että tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanon on katsottava olevan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuna oikeudenkäynnin erottamaton osa erityisesti hallintoriitojen yhteydessä (asia Hornsby v. Kreikka, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 19.3.1997, Recueil des arrêts et décisions 1997-II, 40 ja 41 kohta) ja että se on kehittänyt oikeuskäytäntöä, jossa lainsäädäntövallan käyttäjää kielletään puuttumasta asioihin päämääränään vaikuttaa oikeudenkäynnin ratkaisuun tuomioistuimessa

(asia Raffineries grecques Stran ja Stratis Andreadis v. Keikka, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 9.12.1994, 49 kohta, A-sarja, nro 301-B ja asia Zielinski ja Pradal ja Gonzales ym. v. Ranska Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio nro 24846/94 ja 34165/96–34173/96, 57 kohta, CEDH 1999-VII). Kantaja ei ole esittänyt tässä asiassa kuitenkaan mitään perustelua tukeakseen väitettään siitä, että riidanalaisen päätöksen tekemisellä pyrittiin siihen, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olleessa oikeudenkäyntimenettelyssä ei menestyttäisi. Ensimmäisen kanneperusteen tarkastelusta ilmenee lisäksi, että uuden taannehtivan hyväksymispäätöksen tekemisellä pyrittiin nimenomaan varmistamaan se, että hallintoviranomaiset kunnioittavat unionin yleisen tuomioistuimen tuomion laillisuutta ja oikeusvoimaa.

171 Edellä esitetystä seuraa, ettei kantaja ole osoittanut objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella, että riidanalaisen päätöksen tarkoituksena oli vahvistaa taannehtivasti ensimmäinen hyväksymispäätös ja edistää siten pikemminkin yksityistä intressiä kuin antaa etusija yleiselle edulle.

172 Viides kanneperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

Kuudes kanneperuste, joka koskee perustelujen puutteellisuutta

173 Kantaja väittää, että riidanalaisesta päätöstä ei ole perusteltu riittävästi. Komissio ei ole ilmaissut riittävällä tavalla etenkin syitä, joilla taannehtivan päätöksen tekemistä voidaan perustella. Komissio ei ole myöskään ilmoittanut syitä, joiden vuoksi se saattoi ottaa 30.7.2004 jälkeiset seikat huomioon, eikä sitä, miksi Editisin omaisuuserien myynti edelleen Planetalle vuonna 2008 ei merkinnyt sitoumusten noudattamatta jättämistä. Komissio ei ole lopuksi ilmoittanut riittävällä tavalla, kuinka se, että Lagardèrella ja Wendelillä oli yhteinen toimihenkilö, olisi sopusoinnussa sitoumusten 10 kohdassa määrätyn riippumattomuutta koskevan ehdon kanssa.

174 Komissio vastaa Lagardèren ja Wendelin tukemana perustelleensa riidanalaisesta päätöstä riittävästi.

175 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvollisuuden laajuus riippuu kyseessä olevan toimen luonteesta ja siitä asiayhteydestä, jossa se on toteutettu. Toimen toteuttaneen toimielimen perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimielimen päättely siten, että unionin tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden, ja että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta ne voivat puolustaa oikeuksiansa ja arvioida, onko päätös perusteltu. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, täyttävätkö päätöksen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, Kok., EU:C:1998:154, 63 kohta ja tuomio 30.11.2011, Sniace v. komissio, T-238/09, EU:T:2011:705, 37 kohta).

176 Komissio ei etenkin ole velvollinen ottamaan kantaa kaikkiin asianomaisten sille esittämiin väitteisiin. Sen on ainoastaan esitettävä sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joilla on olennainen merkitys päätöksen systematiikan kannalta (tuomio 1.7.2008, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., C-341/06 P ja C-342/06 P, Kok., EU:C:2008:375, 96 kohta ja tuomio 3.3.2010, Freistaat Sachsen v. komissio, T-102/07 ja T-120/07, Kok., EU:T:2010:62, 180 kohta).

177 Lisäksi perustelujen yksityiskohtaisuuden pitää olla oikeassa suhteessa niihin aineellisiin mahdollisuuksiin ja teknisiin tai määräaikoja koskeviin edellytyksiin, joiden rajoissa perustelut on esitettävä. Komissio ei näin ollen yrityskeskittymien alalla laiminlyö perusteluvollisuuttaan, jos se ei sisällytä päätökseensä täsmällisiä perusteluita sille, miten se on arvioinut keskittymän tiettyjä seikkoja, jotka ovat sen mielestä selvästi asiaankuulumattomia, merkityksettömiä tai selvästi toissijaisia keskittymän arvioimisen kannalta (tuomio 7.5.2009, NVV ym. v. komissio, T-151/05, Kok., EU:T:2009:144, 192 kohta). Tällainen vaatimus olisi näet vaikea sovittaa yhteen joutuisuusvaatimuksen

ja niiden menettelyä koskevien lyhyiden määräaikojen kanssa, jotka velvoittavat komissiota, kun se käyttää yrityskeskittymien valvontaa koskevaa toimivaltaansa, ja jotka kuuluvat näiden toimenpiteiden valvontamenettelyä koskeviin erityisiin olosuhteisiin (tuomio 10.7.2008, Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Kok., EU:C:2008:392, 167 kohta). Komission on ainoastaan esitettävä sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joilla on olennainen merkitys päätöksen systematiikan kannalta (em. tuomio NVV v. komissio, EU:T:2009:144, 194 kohta).

- 178 Näiden periaatteiden valossa arvioituna riidanalaisen päätöksen perustelut vaikuttavat riittävältä.
- 179 Aivan aluksi on näet muistutettava, että riidanalainen päätös liittyy kantajan tuntemaan asiakokonaisuuteen, joka muodostuu 7.1.2004 tehdystä yrityskeskittymän ehdollista hyväksymistä koskevasta päätöksestä, joka hyväksymispäätöksellä pannaan täytäntöön, kantajan tästä päätöksestä nostaman kanteen hylkäämisestä ja siitä, että unionin yleinen tuomioistuin kumosi ensimmäisen hyväksymispäätöksen, sekä siitä, että unionin tuomioistuin hylkäsi unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta tehdyn valituksen. Asiakirja-aineistosta käy lisäksi ilmi, että komissio vastasi tuomion T-452/04 (EU:T:2010:385) jatkotoimenpiteitä koskeneisiin kantajan kirjeisiin 24.2.2011 ja 18.4.2011, että kantaja ja komissio pitivät tätä asiaa koskevat kokoukset 14.2.2011 ja 16.3.2011 ja että kantaja esitti uudelleen huomautuksensa uudesta hyväksymismenettelystä uudelle toimitsijamiehelle 20.4.2011 päivätyllä kirjeellä ja komissiolle 27.4.2011 päivätyllä kirjeellä.
- 180 Lisäksi riidanalaisen päätöksen 15–22 kohdassa esitetään selkeästi ja yksiselitteisesti komission valinta tehdä taannehtiva päätös ja se, että 30.7.2004 jälkeiset tosiseikat on otettu huomioon täydentävinä seikkoina. Komissio on huolehtinut erityisesti siitä, että se on vastannut näiltä osin väitteisiin, joita kantaja on kehitellyt komission kanssa käymässään pitkällisessä kirjeenvaihdossa 30.9.2010 ja 13.5.2011 välisenä aikana. Kun kyse on Editsin edelleenmyynnistä Planetalle vuonna 2008, komissio on esittänyt riidanalaisen päätöksen 47–48 kohdassa samaten riittävän selkeästi ja yksiselitteisesti ne syyt, joiden vuoksi komissio katsoi tämän edelleen myynnin olleen sopusoinnussa Lagardèren sitoumusten kanssa.
- 181 Siltä osin kuin kyse on lopulta perusteluista, jotka koskevat sitoumuksissa määrätyn riippumattomuutta koskevan ehdon arvioimista, riidanalaisen päätöksen 27 kohdasta ilmenee komission katsoneen, että alkuperäisen hyväksymistä koskeneen pyynnön tekemisen ajankohtana vuonna 2004 Wendel oli Lagardèrestä riippumaton, koska näiden kahden yhtiön välillä ei ollut omistukseen liittyvää eikä mitään muutakaan taloudellista yhteyttä. Näitä jo sinänsä riittäviä perusteluja täydennettiin vielä sivulla 10 olevaan alaviitteeseen sisältyvällä tarkennuksella. Tähän alaviitteeseen viitataan riidanalaisen päätöksen 27 kohdassa, jossa todetaan Wendelin sitoutuneen siihen, että Lagardèren valvontakomitean jäsenenä ollut P. ei enää jatka sen hallituksen jäsenenä (ks. edellä 158 kohta).
- 182 Se, että tieto tämän alaviitteen sisällöstä on annettu kantajalle vasta oikeudenkäynnin aikana, ei heikennä edellä 181 kohdassa tehtyä toteamusta. Tarkennukset, joita riidanalaisen päätöksen tekijä tekee ja joilla täydennetään jo sinänsä riittäviä perusteluja, eivät varsinaisesti kuulu toimielimen perusteluvollisuuden noudattamiseen, vaikka niistä saattaa olla hyötyä siinä päätöksen perustelujen sisällön tutkimisessa, jonka unionin tuomioistuimet suorittavat, siinä mielessä, että niiden avulla toimielin voi selvittää päätöksen perustana olevia syitä (tuomio 16.11.2000, Finnboard v. komissio, C-298/98 P, Kok., EU:C:2000:634, 46 kohta).
- 183 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kantaja voi riidanalaisen päätöksen perustelujen pohjalta riitauttaa tehokkaasti sen, onko päätös perusteltu, ja että unionin yleinen tuomioistuin voi tutkia päätöksen laillisuuden, kuten myös muiden kanneperusteiden tutkimisesta käy ilmi. Kuudes kanneperuste voidaan näin ollen hylätä perusteettomana, ja kanne on siten hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

¹⁸⁴ Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja komissio, Lagardère ja Wendel ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on veloitettava korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut sekä Lagardèren ja Wendelin oikeudenkäyntikulut välitoimimenettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanne hylätään.**
- 2) **Éditions Odile Jacob SAS veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut välitoimimenettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.**

Martins Ribeiro

Gervasoni

Madise

Julistettiin Luxemburgissa 5 päivänä syyskuuta 2014.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asian tausta	2
Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset	4
Oikeudellinen arviointi	5
Tutkittavaksi ottaminen	5
Asiakysymys	7
Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee sitä, että SEUT 266 artiklaa on rikottu ja taannehtivuuskiellon periaatetta loukattu	7
– Ensimmäisen kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen	7
– SEUT 266 artiklan määräysten rikkominen	8
– Taannehtivuuskiellon periaatteen loukkaaminen	16
Toinen kanneperuste, joka koskee sitä, että riidanalaisella päätöksellä ei ole oikeudellista perustaa	18
– Toisen kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen	19
– Riidanalaisen päätöksen oikeudellisen perustan puuttuminen	19
Kolmas kanneperuste, joka koskee sitä, että komissio teki oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä, kun se otti huomioon 30.7.2004 jälkeiset tiedot ja käytti niitä valikoivasti	20
Neljäs kanneperuste, joka koskee sitä, että Wendelin ostajaehdokkuutta arvioitaessa on tehty oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä	21
Viides kanneperuste, joka koskee sitä, että harkintavaltaa on käytetty väärin	27
Kuudes kanneperuste, joka koskee perustelujen puutteellisuutta	28
Oikeudenkäyntikulut	30